ތަޢުޒިޔާ

މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީގެ 8 ވަނަ ބައްދަލުވުން. (07.04.2010)

(ބައްދަލުވުމުގެ ކުރީބައި ރެކޯޑު ކުރެވިފަ އެއް ނުވޭ)

މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޢަބްދުއްރަޙީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ރިޔާ، އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ނިންމަންޖެހޭ ހުން މި ބަޖެޓު ތަރިންގައި މި އޮތް ގޮތަށްތޯ، މިހާރު މި ވާ ގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ކިޔާވަރުއްގެ ސަބްސިޑީއެއްތޯ ނިންމަނީ. ހަމްޖެހުނު ފިޔޮޅު މިހާރަށްތޯ، ހަމްޖެހުނު މިހާރަށްތޯ. އެއީ ބަޖެޓުގެ ރެކަމަންޑޭޝަންގައި އެބައޮތް ފަންސާސް މިލިއަން. އަދި ބަޖެޓަށް އިސްލާހެއް ހުށަހެޅި ފާސްވެފައި އެބަ އޮތް ސަތޭކަ މިލިއަން މަސްވެރި ކަމަށް. އޮތް އިތުރު ހަމަ އެ ގޮތަށް ބަޖެޓުގެ އިސްލާހެއް އެބައޮތް ފަންސާސް މިލިއަނެއް ދަނޑުވެރި ކަމަށް ވެސް ހުށަހެޅިފައި. އެހެންވީމާ، މީގެ ތެރެއިން މަސްވެރިކަމުގެ މި އޮތް މައްސަލައިގައި ގޮތެއް އެބަ ނިންމަންޖެހޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ޤަބޫލު ކުރެވޭ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރަންވީ ސަތޭކަ މިލިއަނަށް ސަތޭކަ ފަންސާސް މިލިއަނަށް އެ ވެލިއު އަޅާ ބަލައިގެން. އެކަން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ކޮމިޓީން ކަންކަންގެ ނިންމަންޖެހޭނީ. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ހަމަ މަޢުލޫމާތަށްޓަކައި ދަންނަވާލަން. މި ބަޖެޓު ފާސް ކުރެއްވި އިރު ފާސް ކުރައްވާފައި މި ވަނީ ޖުމްލަ ކަމަކަށް ބެލިގެން. އެއީ ފަންސާސް މިލިއަން ރުފިޔާ މަސްވެރިންގެ ލޯނުރިލީފަކަށް ހުރި ދަރަނިތަކަށް ސަބްސިޑީއެއް ކުރުމަށްޓަކައި ދެން، ސަތޭކަ މިލިއަން މި ވަނީ ތެލުގެ ސަބްސިޑީގެ ގޮތުގައި މަސްވެރިންނަށް. ދެން، މި އަހަރަށް ދަނޑުވެރި ކަމަށް ސަބްސިޑީއެއް ކުރުމަށް ފަންސާސް މިލިއަން ރުފިޔާ. ދެން، މީގެއިތުރުން ކަމެއް އިތުރު ސަބްސިޑީ އަކަށް ފާސް ކުރެވިފަ އެއް ނުވޭނެ. މިހާރު މި މަޝްވަރާ ކުރެވޭ މަޝްވަރާގެ ތެރޭގައި. އެހެންވީމާ، އެއީ.

ބިލެތްފަހި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޙަމްޒާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ދެކޭ ގޮތުގައި މި އަޅުގަނޑުމެން ދުށި ބަޖެޓު ފާސްކުރުމުން އިރުގައި ބަޖެޓު ދުށި ޖެހުމަކަ އިސްލާހު ނުކުރެވޭ ކަހަލަ ގޮތަކަށް ވެގެން ދިޔައީ. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑުގެ ނުދެކޭން އެއްގޮތަކަށް ވެސް ސަތޭކަ ފަންސާސް މިލިއަން ރުފިޔާ ކަމަކަށް. އަޅުގަނޑު ދެކޭނީ ފަންސާސް މިލިއަން ރުފިޔާ އިން ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަޖެޓު ކޮމިޓީން

ހުށަހަޅާފައި އޮތީ. އެހެންނަމަވެސް އިތުރުކުރައްވާފައި އޮތީ ސަތޭކަ މިލިއަން ރުފިޔާ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭތީ މި ދެންނެވި ކޮމިޓީން ނިންމި ސަތޭކަ މިލިއަން ރުފިޔާ ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް އެ ގޮތަށް ފެންނާތީ އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލީ. ދެން އަދި، އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވޭ ކޮން އަސާސެއްގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް އަޅުގަނޑުމެން މި ނިންމަނީ ސަތޭކަ ފަންސާސް މިލިއަން ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އެކަން އެބަޖެހޭ ސާފުކޮށްދޭން. އަޅުގަނޑު ޤަބޫލު ކުރާ ގޮތުގައި މިއީ ހަމަ ސަތޭކަ މިލިއަން މިހާރު އޮތީ

.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:

އާދެ، ދެން މި އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީން ފޮނުއްވާފައި އޮތް ސިޓީން ވެސް ވަރަށް ރަނގަޅަށް ސާފުވާން ހެން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ، މި ފަންސާސް މިލިއަނާއި ސަތޭކަ މިލިއަނާ މި ފަރަޤު ދެ ކަމަކަށް ވަކިން ފެނޭ ކުރުވިފައި އޮތް ދަތިކަން. ދެން އެ ގޮތަށް ފަންސާސް ވެސް އެކުލަވާ ކުރައްވާ އެ ކަމަށް އެސްޓިމޭޓު ކަނޑައަޅާ މި ކޮމިޓީ އަށް މިހާރު ފޮނުއްވާފައި މި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެ އިރުޝާދު އައި ޖަވާބު ސިޓީ އިން ވެސް އެނގެން އޮތް އިރުޝާދު އެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ވެސް ޤަބޫލުކުރަން. އެހެންވީމާ، އެކަން ހަމަ ރަނގަޅުގޮތެއް ގައިޑްލައިންތަކާ ދަންނަވަން.

(ވަގުތުކޮޅަކަށް)

މުލަކު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝާހިމް ޢަބްދުލްޙަކީމް ފާހަގަކޮށްލެވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ. މި އަޅުގަނޑު ހަމަ އިންޓަރނަލްއޮޑިޓުން ބޭނުންވީ ދެންމެ ޢަބްދުﷲ ޢަބްދުއްރަޙީމް ހަރަދުކޮށްފައިވި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ކުރީގެ މަސައްކަތު ބަޖެޓު ސަބަބު ކުރީ އަހަރު، މިއަހަރުގެ ސަބްސިޑީގެ ކުރީގެ އަދި މި ފުރުސަތުވެސް. ދެން އެ ސަބް ކޮމިޓީގެ މަސައްކަތު ކުރާ މިހާރުގެ ހަރަސްއަޅަމުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން ބޭނުންވާ ވާހަކަ އެއް. މިއަދުގެ ސަބްސިޑީގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ސަބް ކޮމިޓީން ބަލަން މި އިވޭ މަސައްކަތަށް މައުލޫމާތު ސާފުކޮށް މިއަދުގެ މިހުންނަ ބައެއްގެހެން، އެމީހުންގެ ރިޕޯޓުތަކުން އޮތީ ޔާދު ރިނބިއްޔާއިމާ މިއަހަރު ދޫކުރައްވައި ހަރަކާތް ގޮތަކީ ސަބްސިޑީ މަ◌ުއައްސަސާގައި ސަބްސިޑީ ފަންޑު އަދި މި އޮތީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސުން މި ތަން ފަންޑުކޮށްފައި. ދެން މުޚައްބަސް ނިސްބަތު ގޮތަށް ފަންސާސް މިލިއަން މި ސަފްހާގައި މި އޮތީ. ފަންސާސް މިލިއަނަކީ އެ ބަރަކުން ބަޖެޓު ފެށޭ ކުރިއަރު އެ ގޮތަށް އެންޑޯސްމަންޓު ވާ ކަމަށް ބައްލަވާފައި ޝީންއަރާ ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުން ބައިވަރު ސަބްސިޑީ ދޭން އޮތީ ކަމަށް ވަނީ އެ މި އޮތީ އަޅުގަނޑުމެންގެ

ޖުކަމަށް ޝަރީކަތް އަމިއްސަވާރަށް، އެ ބި ބޫޓުންނަށް ފުރިވާގެއިގަނޑަވާ ޚުލަފާއުއްރާޝިދީންގެ ދަރުސް. ފަންސާސް
މިލިއަނަށް މަސްވެރިކަމުގައި އުޅޭ އޮޕަރޭޓަރުން ދަރީ އެއްކެވެ. ސަބަބަކީ މިލިއަނަށް މަސްވެރިންގެ ދާއިރާގެ
އުޅޭ މަސްވެރިންނަށް ދެވޭ ސަބްސިޑީ އެހީގެ ގޮތުގައި ދީ އެއްކެވެ. ފަންސާސް މިލިއަނަށް ދެން، އިތުރު
ފަންސާސް މިލިއަން މި އާދޭ ދަރަޖަވެރިކަން ކުރާ މީހުންނަށް ދޭން. އެ ދެން ވަރަށް ކުޑައެވެ. ދެން އެ ހިސް އަދަދު
ބާރުން ގޮތުގައި ޚުލަފާއުއްރާޝިދީން ޒަމާނުއްވާވަރު، އަތްމަސްފެން ހައްދަވާކަން މި އަމިއްސަވަރީ. އަމިއްސަވާރު
އަތްމަސްފެން ހައްދަވާ ދީ އިތުރު އަތްމަސްފެން ހައްދަވާ މަޖިލީހުގައި ފާސް ކޮށްފައި މި އޮތް ފަންސާސް މިލިއަން
އޭރިޔާއިން ދީން އޮތް އެއްކެވެ، އަތްމަސްފެން މި ކުރިމަތިން އަތްމަސްފެން ވިސްނާ ޒަމާނައި ފޮއްޓަރާ
އެންމެ ބަދަލު މިނިސްޓަރީ އޮތް ފިޔަވަސް ހަދަނީ އިމާރާތްތައް އެ ބަރަން އެ ހަދަނީ އިމާރާތްތައް އޮތް ޒަމާނު
ތޮއްޗައް. އެއީ ހަމަ ހަފްތާގައި ފޮށް އަތްމަސްފެން ދުވާ އެއްކެވެ ނުހިއްޔާ އާއި އެބަހުރި އަތްމަސްފެން
ވިސްނަން ހުރި ކަންކަން ގެނައުން. އެހެންވީމާ، އަތްމަސްފެން ދަންނަވަން މި އުޅެނީ ސަބަބު ކުރީ އަދި ގެންދާ
ކުރެވި ވިސްމަތިން އަތްމަސްފެން ދެއްވާ ބަރަވަސް އޮތް ރަށްޓަކުރުމަށް ގެނައި ގެއްލުނީ. އަތްމަސްފެން މި އުޅޭނީ
މައްޗަށް ސާފު ކުރުމަށް ނޫން މި ސަބަބު ކުރީގެ. އެހެންވީމާ، އަތްމަސްފެން ދެއްވަން ބޮޑުސް އޮތް
ރިޢާޔަތްކުރައި ދެއްޓަވަހަށް ކަމަށް އަތްމަސްފެން ޖަމާޢަތުގެ ކުރިން ނިންމަވައިދެއްވާ މި ފަންސާސް
މިލިއަން ބަރުތަކައި ސަބަބު ކުރީ އަރާ ދޭތެރޭ ކަމަށް އަތްމަސްފެން ހުއްޓު ނުވާ ދުވި ކުރީގެ ބާރާތަކައި
ފަންސާސް މިލިއަން ތުރިކާ ބަރާކަން ސަރުކާރުން އެ އާދޭ މަދަނީ އަނބުރާ ބައިވެރިކުރަން. ޗައިނާ ކަނޑުފަހަރު
ހަމަވެ ހުރި މަސްވެރިކަމަށް ދޭނީ ފަރާތް ބަނދަރު ހަމަވެ ހުރި ފާރުގެ އެއްބައި ރިކަވަރީ އަރާ. ދެން މި ތަނަށް
ސަލާމަތްކަމާ އަދި، ބާރުކު އޮތް ފޮނުވާފައި ހިސް ހަމަވެ ހުރި ފާރު ފޮށް ސަލާމަތްކަމާ. މި ހުރިހާ
މިއަދު ޖެހުނު ބަދަލުތައް ދުވި ކުރީން ދައްކަވަން ބޭނުން ކަމެއް. އަތްމަސްފެން ސަބަބު ކުރީގައި މި ހިތްވަރުގައި މި
ކަމުގެ ނުކުތާއަށް. އެހެންވީމާ، އަތްމަސްފެން ގައިގެ ވެރިކަން ދައްކަން، ކުރުމަށް ކުރީން ބާރު އޮތް ކަމެއް
ދައްކަވައި، ދެން އަތްމަސްފެން ތޮއްޗައް ހިމެނު ދިރުސާ އެއް ހިމެނު މަސްވެރިކަމުގެ އެ ކަމާ ދުވަސް ދެކަން
އެ ދިރުސާ ކުރާ ކަމަށް ވަރުގެ އެ ދިރުސާ ކަމަށްވެއްޖެ، އަތްމަސްފެން ފަހަރު ގެއްލުން ހަމަހަމަ ކުރަން. އެކަމަށް ދުވި
ކުރީން ނިންމަވަން ކަމެއް، މިޝަނަރީން މަސްވެރިންނަށް ފައިދާ ތުރުގެ ސަބަބު ކަމުގައި ވަރުގެ
މަސްވެރިންނަށް ކުރެއިން ނިންމުން އެއީ. މަސްވެރިންގެ ތޮއްޗައް މި ހިތްނުވާ ބޮޑުޝަރަފް ކަމުގެ ވަރުވަރުގެ
މަސްވެރިކަން ދުވާ މިހުންތޯ. ފުރަތަމަ މަސްވެރިކަން ދުވާ މިހުން ހިތްނުވާތޯ. ބޭރު ކަންނޮޅި ހިތްނުވާތޯ. އެއީ ސަބަބު
ކުރީ އަކަން ނިންމާނެ ކަމެއް ނުވޭ. އެ ނިންމަވަން ނިކުމެ ކުރީންނަށް އިންޑިއާ. ދެން، އެ މިހުންނަން ސަބަބު
ބާރުން ގޮތެއް، ތޮއްޗަން ސަބަބު ދެން ގޮތެއް ވަރަށް ސިޔާސީ އަދި ކުރީ އަތަށްއެގައި ފޮށް ސަބަބު ބަރައި
އިންޑިއާ. އެހެންވީމާ، އެއީވެ، އަތްމަސްފެން ސަބަބު ކުރީން ދުވާފައި ކަމެއް ނުވޭ. ދެން، އެއީ ދަރަޖަވެރިކަން

ކުރާ މީހުންނަށް މި ދޭ ފަންސާސް މިލިއަނުގެ ސަބްސިޑީ. އޭގައި ވެސް ހުށަހަޅުއްވާފައި މި އޮތީ ދަނޑުވެރިކަން ކުރާ ފަރާތްތައް މަދަނަރަގައި ބައިވެރި ކުރުމާ މިކަހަލަ ކަންތައް. މިވެސް ސަރުކާރު ކޮމިޓީ އަކީ ނަތީޖާ ގެންދިޔުމުގެ ނުދެވޭނެ. އެ ދޭން ޖެހޭނީ މި ކޮމިޓީން. މައި ކޮމިޓީން. އެހެންވީމާ، އާދޭ ގަ◌ައިދުތަކުގެ ނިންމަވައި ދެއްވާފައި، ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އޮތީ އިތުރަށް ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކާއި ވިސްނާލަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް ރަނގަޅުކޮށްލަން ޖެހޭނެ ކަންތައްތައް ވެސް. އެއީ ކަމެއް ދެން ފެނޭ ބިލު އަޅުގަނޑުމެން ސަޕޯޓް ކުރަމުން ދާނީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ކޮމިޓީން. ނިމުނުތަނުގައި ތޯ ބޭއްވުމަށް ގެނެސް ދިއުމަށް.

އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ވަރަށް ގަދަފަދަ ކަރުހަކަށް ކޮމިޓީން ނިންމަވާފައި ކޮމިޓީން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީން ނިންމާފައި ވާ ބިލު ފަރާތަށް އަޅުގަނޑު ރިކަމަންޑް ކުރަން. ހިސާބުކޮށްފައި ވާނެ ގެ އެ ބަދަލު މި ކަމަކީ ވަރަށް ބޭނުންތެރި ކަމެއް ކަމަށް. އެހެން ނަމަވެސް ދޭން އެބަ ޖެހޭ ފިޔަވަޅުތަކެއް ވެސް އިސްލާހީ ގޮތުން. ދެން އަޅުގަނޑު ހަމަ އެހެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ރަށްރަށުގެ ތެރެއިން ދަނޑުވެރިކަން ކުރާ މީހުން އެކަމުގައި ބައިވެރިވާ ގޮތަށް ދިރިއުޅުން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް އެހީތެރިވެދޭން ކުރިން ވެސް ތިބި ގޮތް ވާނީ ސަރުކާރު ސަޕޯޓް ކުރެއްވުމަށް. މިގޮތުން ކޮމިޓީން ނިންމަވައި◌ާ އެއްގޮތަށް މަދަނީޖަމްޢިއްޔާތަކާއި ބައިވެރި ކުރަންވީ، އެހެންކަމުން އެއީ ސަބަބެއް ކޮމިޓީން ނިންމާފައި ކަމުގެ ނުކުތާ. ޝުކުރިއްޔާ.

ހުޅުމީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ފަހީމް ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ. އިއްޔެގައި ވެސް އަޅުގަނޑު މުޤައްރިރުގެ އަރިހުން ސަރުކާރަށް ބޭނުންވީ އެއީ، އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީން މި ބައިވެރިވުމާއި މަސްވެރިންނާއި ދަނޑުވެރިންނަށް ދޭ ފަންސާސް މިލިއަން ރުފިޔާގެ އިތުރުން އަދި ބައިވެރިން ދޭ ސަބްސިޑީގެ ސަބަބުން މިލިއަނާ އަދި ދަނޑުވެރިކަމަށް ދޭ ސަބަބަށް ފަންސާސް މިލިއަން އަޅުގަނޑުމެން މި ކޮމިޓީން ގެންދަވާ ނިންމާ ކަމަށްފާހަގަ. އެއީ، ސަބަބަކީ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާ ފަންސާސް މިލިއަން ރާއްޖެއަށް ކޮމިޓީން ނިންމާ ގޮތަށް ކޮމިޓީން ގެންދަވާ ކަމަށް ހިސާބުކުރެއްވި ކޮމިޓީން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީން މަޖިލީހަށް އިން ފަހު ކޮށްފައި ވަނީ. ދެން، އެބަ އެބަ ފަންސާސް ރުފިޔާފައި އެބަ ސަބް އާ އެކު އެ ބައިވަރު ވެސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެކަން ސަޕޯޓްކުރަން ބޭނުންވާ އަށްޑާ ވެސް މި ސަރުކާރު ތަކުރާރު ކުރަނީ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެއްވުން:

ތި ވިދާޅުވި ފަންސާސް މިލިއަން މަސްވެރިންނަށް އޮތް ތެޔޮގެ ސަބްސިޑީ އަށް ފަންސާސް މިލިއަން ދަރުމަވެރިންގެ ސަބްސިޑީ. ސަބަބަކީ މިލިއަން ތެޔޮގެ މަސްވެރިންނަށް ތެޔޮގެ ސަބްސިޑީއާ. ތިން ބައި ވެސް ހިމެނޭ ގޮތަށް މަސައްކަތް މި ތާނގައި ކުރިއަށް މިދަނީ. އުނދަގޫ، އެ ވާހަކަ މަޢުލޫމާތުތަކައި ދަންނަވާލީ.

<u>ބިލެތްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ރިޔާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ، އަޅުގަނޑު ހިތުން ތާއީދު ހުށަހެޅުއްވާފައި އޮތް ހުށަހެޅުމަކީ އިސްލާހުތަކުގެ ގޮތުގައި. ދެން، މި ކާރިސާއާއި އަދި ފިޔަޓްސް މިނިސްޓްރީ ކޮންމެ ގޮތަކަށް އެކަން ގެންދެވިއަސް އަޅުގަނޑު އަސާސީގެ ގޮތުން ދަތުރު ހަދަން އަޅުގަނޑު ފެށުމުގައި ނުކުތާތަކަށް، މިއީ މިކަން ގެންދެވޭނެ ގޮތް ކަމަކަށް. އެއީ ފުރަތަމަ ނުކުތާ. ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ކަމަކީ މި ދެންމެ އާދޭން އެ ވިދާޅުވި ހެން މެންބަރަށް ކަނޑައެޅުމާ ސަބަބު ކުރިން އަށް ދަނީ. ދެން، އަދި އަޅުގަނޑު ފެށުމުގައި ނުކުތަށް ސަބަބު ކުރިން ނިންމާލުމުގައި މި ކުރިން އަށް ގެންސް ރަސްމީ ސިފައިގަދަ އެކަން އެބޭ ކުރިމަތިލާ ނުކުތާ ސަބަބު ކުރިން އެ ނިންމާ މަސައްކަތްތަކުގައި އަޅުގަނޑު ފެށުނު ނުކުތާ ވާހަކަ ރުކުރެވޭނެ ގާނޫނުގެ ރައްކާތެރިކަމަށް. އެއީ ސަބަބު ކުރިންގެ މަސައްކަތްތަކުގައި ބައެއް ފަހަރު ކުރިޔަ އެކަމަށް އެދި އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް އެދުން، މުޅިއަރަށް އަރުވާން މި ސަބަބު ކުރިންގެ ރިޕޯޓް އެގޮތް ކުރަންޖެ ވާނަ މަޝްވަރާކުރުން އެކަން އެޖެންޓާ ކުރިއަށްގެންދާނެ. އެއީ ސަބަބު ކުރިންގެ ރިޕޯޓް އެގޮތް ކުރަން ކަމަށް މި ބަޔަށްދިނުން ބަޔާން ވެސް. ދެން މި އަސްލު ނުކުތާ އަދި މި ތެލާއި އާވެރިންނަށް ދަތާ ވަޑި ކުރިއަށްބެޔާ ދެން ކަން އުސޫލުތަކަށްޓަކައި ކަނޑައެޅިގެން. އިއްޒަތްތެރި، މިގައި ސަރުކާރު ހުރެ އެކަނި ބަޔަކުތަކަށް ލިބެން ނަގާފައި ރަށް ސަރުކާރަށް ދަތުރުކުރުމަށް ރުކުރަމުންދާ ސަރުކާރު ހަދައި ވެސް ތެޔޮއެނބޭ؟ އިއްޒަތްތެރި، އަޅުގަނޑުގެ ސަރުކާރު މި އާވެރިންނަށް ދާއިރާގައި ހަމަ ދަށްވީކުރާ ކަމަށް މި ހުރިހާ އާވެރިންނަށް ވެސް. އިއްޒަތްތެރި، އެ ގޮތުން، އަޅުގަނޑު ހިތުން އަޅުގަނޑުމެން އާގެ މަޢުލޫމާތުތަކަށް މި އެއްކިބާން ފަހަރުތަކާ ހަމަ މިގޮތް އަޅުގަނޑުގެ ކަމަށް ހިއެއް ނުވާ މިއަހަރު ނިމުމުގައި ވެސް މި ސަބްސިޑީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދީ ނިންމާނު ހުށަހެޅި. އިއްޒަތްތެރި، އަޅުގަނޑު ހުރިހާ ކަމަށް މި ސަބްސިޑީ އެ ގޮތަށް ފަންސާސް މިލިއަންގެ ސަބްސިޑީ ރާއްޖޭގައި ހުރި އާވެރިކަމަށް ރަނގަޅު ސަރުކާރުގެ ހުރި މިހެން ނަމަ އެ މަސްވެރިކަމަށް ދަތުރުކުރަނީ އެއްވަރެއްކަމަށް ދީ ނިންމީމަ. ދެން އަދި، އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ނިންމަމުން ގެނައި އާވެރިކަމަށް ކުރަނީ ވެސް. އެއީ ކަން ސަރުކާރުގެ އެއްގޮތް ވިދާޅު އާވެރިކަން ވަނީ. ދެން ނުނި ދެކެކަން ވަނީ. އިއްޒަތްތެރި، މިއަދު އެބައޮތް ބެލުމަކުން ވެސް ބޭނުން ކަންކުރި، މިސާލަކަށް އެބަހުރި ކަންކުރި ފުރުޞަތުތަކެއް ވެސް. މުދަލުގައި ނޫނިއްޔާމު އާދޭގެ ގޮތުގައި ފުރުޞަތުގެ ގޮތުގައި ބޭނުން ކުރާ. އިއްޒަތްތެރި، ފުރަތަމަ ކަމެއްގައިކަމަކީ ކާބައިވާ. އަޅުގަނޑުމެން ވިޔަފާރިގެ ގޮތުގައި ހިސާ މިހެންނަށް ނުވަތަ އިންޖީނިއަރިންގްގެ ގޮތުގައި ހުނަރުކަން ހުރި މިހެންނަށް ދޭނީ ނުވަތަ ކުންފުނިތަކަށް.

އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން ވިޔަފާރީގެ އުސޫލުން އެކަން ކުރާ ކުންފުނިތައް ވިޔަސް އަމިއްލަ ފަރުދުން ވިޔަސް އަދި ޕާޓްނަރޝިޕެއް ވިޔަސް. ހާލަތު އާދައިގެ ހިނދު ކަމަށް ވަންޏާމު އެ ހުރިހާ ބައިވަރަށް ވެސް ސަބަބެއް ލިބިގެން ފައިދާ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ހުށަހަޅަން.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ބަޖެޓުގެ ފާހަގަކުރެވުން މި އަޅުގަނޑަ◌ން ވެސް ފޯރުކޮށްދެވޭ ގޮތުން ވެއްޖެއްޔާ މި ސަރުކާރު އަދި މި މަސްލަހަތުތަކަށް ކުރަން މަސްވެރިންގެ އުސޫލުތަކުން ކަނޑައަޅާ ސަރުކާރުގެ ރަމްޒީ ވަޒީފާތަކުގެ އެ ކުރިއަށްދާ ވަޒީފާތަކާއި ކަމަކީ ހުރިހާ ބާރުވެރިންނަށް ވެސް ސިޔާސަތު ސަރުކާރު އެއް ކުރަން އަޅުގަނޑު ވެސް ދަށުކުރުމުގެ ކަމަކާ ގޮތެއް. އެހެންނަމަވެސް މިގޮތުގެ ކަމަކީ ނުވާ ޓޫރިޒަމް ޓޫރިސްޓުން ނުދައުލަ ކަނޑައަޅަން ވަނީ ވަރަށް އެކަމަކާ ވެސް މިއީ ޓޯކިޔޯ އިން ޓޫރިސްޓް ނަޑުއަލީ ކަނޑައަޅަން ވަރަ ޓަކައި ނެގުމަށް މިވާ ގޮތަށް ގޮތުން އޭގެ ރައީސް ޢަދަދު ވަނީ ސަރުކާރު ވެސް އަޅުގަނޑު ދަށުކުރުމުން. ދެން، މި ސަރުކާރުގެ ވަރަށް ސިޔާސީ އެބަ ބޭނުމަކާ މަސްވެރިކަމުގައި އުޅޭ މަސްވެރި ދެނެގަންނަން ނޫ ސަރުކާރު ކަމަށް. އެހެންވީމާ، މަސްވެރިކަމުގެ ދާއިރާގައި ޓޫރިސްޓް ކުރައްވަން އުޅުއްވާ ބޭފުޅުންގެ ޓޫރިސްޓުންގެ ބައިވެރިވާ ބޭފުޅުން މިގޮތަށް ހިމެނޭ ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވޭ ކަމުގެ ނުކުރާތީ. ދެން، ހަމަ އެ ގޮތުން މި ވަޒީފާގައި އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވާ ގޮތުގެ ތެރޭގައި ސީ ފޯރު ޓޫރިސްޓް އެކުލެވިގެންވާ އެކުސަލުޓްރިސް މި ކޮމިޓީ އަށް ފާހަގަކުރައްވައި އަމަލު ސިޔާ އެއް ފަސް އެމަޢުލޫ. އެ ސިޔާގައި މި އެއްބަސް އެ ޖަލްސާއާ އިން ބާރުވެރިކާ ކަމަށް މި ސަރުކާރު ދޭ އުސޫލުތަކުން ކުރިއަށް ދާއިރު އެ މީހުންނާ މަޝްވަރާ ކުރުމާ އެ މީހުންގެ ވެސް ގޮތް އެއް ހުރީ. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުގެ ބޭގައި އަޅުގަނޑަށް ވިސްނާ ވިސްނުމުގައި އެކުސަލުޓްރިސް މި ޓޫރިސްޓް ކުރާ މީހުންނަށް ޖާގަދޭކަށްވުރެ އޮތް ސަރުކާރު އެއް ނޫނީ މީއީ. މިއީ އެ ބާރުވެރިންގެ ރާއްޖެ މި ކުރުމުގައި ހުރިން އެއީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކުރިމަތިވި ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ދަށުކުރުމުން ނުކުރެވޭ. އެ ފާހަގަ ކުރަންނަމެވެ. ދެން...

ހުޅުމީދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިލްޔާސް ލަބީބު ފާހަގަކުރެއްވުން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ. އަޅުގަނޑު ކުރިން ވެސް ދަންނަވާ ފަދައިން އަޅުގަނޑު ހަމަ މިގޮތަށް ފާހަގަކޮށްލަދޭނީ އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީން ބަޖެޓް ޖެހޭނީ މި އޭޖެންސީތަކާއި މަސްވެރިންނާއި ދަނޑުވެރިކަމާ އެއްގޮތަށް ދަންނަވަން ބަޔަކު މިޔަމުން ޓޫރިޒަމްގެ ބައި އެކަނި ކަމަށް، މި ކޮމިޓީން ނިންމަން ޖެހޭނީ. އެހެންވީމާ، އެ ފާހަގަ އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން. ދެން، ހަމައެ ޕްރިންސިޕަލް މި ސަރުކާރުގެ ދައުރު މިހާރު އެބަ އޮތް ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީން އެ ބާރުވެރިން ދެން ގޮސްލުމު ކުރައްވާ ގޮތެއް ކަނޑައަޅާލާފައި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެ ބާރުވެރިން

މި ހުށަހަޅުއްވާފައި އޮތް ގޮތް ފުރިހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ޤަބޫލުކޮށް ނުކުރެވޭތީ ބަލާފައި، އަޅުގަނޑުމެން މި މާލިއްޔަތު ކޮމިޓީން ނިންމާފައި، ދެން އިތުރަށް އެހެން ބަޔަކު ފެންނަނީ ސަރުކާރާ އަދި ހަމަޖެހި ކުރަން އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ. އެ ވާހަކަ ދަންނަވާލީ. ޝުކުރިއްޔާ.

މުލަކު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަބްދުﷲ ޝާހިދު އަބްދުލްޙަކީމް ވާހަކަދައްކަވަން:

އަޅުގަނޑު ހަމަ ތާއީދު ކުރަނީ އިނގޭތޯ އިލްޔާސް މި ބަދަލާ ހުށަހެޅުއްވި ހުށަހެޅުއްވުން. ދެން، އަޅުގަނޑު މިގައި އެ ދެ ބާވަތެއްގެ ހުށަހެޅުއްވުމާއި މުޅިން ފަސް އިން މައްސަލަ ކަމަށް ފެންނަނީ މި މަސްއޫލިއްޔަތު ކުރާ ޚަރަދުކުރަން ދޭން ސަރުކާރަށް މި އޮތީ އެއް ކަމަކަށް ފެންނަވާ މިއޮތީ. ދެން ތިޔަ ސަރުކާރަށް ވެސް މި ދޭނީ މަސް ދޯނިފަހަރަށް އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ކުރަންޖެހޭ ފުރިހަމަ ބަޖެޓް އެ ވިޔަފާރިއަށް ޑީޒަލް އަދި އައިސްގެން ކުރާ ކުންފުނިތަކާއި އެކުއެކި އޮފީސްތަކުން ބަ އަންނަ ޚަރަދުތަކުގެ މި މައްސަލަ މި އަންނަނީ ބަޖެޓުގައި މި މައްސަލަ މި އަންނަނީ ކޮބައިތޯ ފިނޭންސް މިނިސްޓްރީގެ ވިސްނުމުގައި ނޫނިއްޔާ ކޮބައިތޯ މަޖިލީހުން މި ނިންމި ވިސްނުމުގައި މަސްއޫލިއްޔަތު ކުރާ އުޅެނީ ނުފުރިހަމަ ނޫނީ ކޮން މަސްއޫލިއްޔަތެއްގެ ވާހަކައެއް މި އަންނަނީ އިނގޭތޯ. ކަލޭބިދާރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ވާހަކަ ދައްކާ ކަމަށް ވަންޏާ އެއީ ރައްޔިތުންގެ ޚަޒާނާ ކަމުގައި މި އަންނަ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ވާހަކަ ދައްކާ ކަމުގައި ވަންޏާ ވަރަށް ސިފައިގެ މި ކޮށް އިނގޭތޯ. އެއީ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިނޭންސްގައި ރަޖިސްޓަރީ ކޮށްފައި ހުންނަ ހުރިހާ މަސްއޫލިއްޔަތު ނުފުރިހަމަކަމު އިނގޭތޯ. އެހެންކަމަށް ވަންޏާ، އަޅުގަނޑުމެން ތަފާތު ހިސާބު އިތުރަކަން ކޮށްއިލާ ކުރާކަން ފެށް ނުފެށް ޖެހޭ. އެއީ ކުރީން ފެށް އައިގެ ތަފާތު ސަބަބު އެބައުޅޭ އެ މާޙައުލު ދިމާވުން އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، މަސްއޫލިއްޔަތު ކުރާ ނުފުރިހަމަކަމު ޖަހާ މަސްއޫލިއްޔަތު ކުރާ ނުފުރިހަމަކަމު ކަކަމުން އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެ ކަމުގައި ވަރަށް ވަގުތުން ކާސް ވަރަކަށް ސިފައިގެ އެ. އެހެންވެއްޖިއްޔާ ދެން ބަޖެޓުގައި އެންމެންނަށް އެއް އިންސާފުވުން ހަމަހަމަ ކޮށް ހަމަ ހުރިހާ ދަންޖެހޭ ގޮތަށް ޑިމާންޑް ފެސިލިޓީއަށް ހަމަޖެހިއްޖެ ކަމަށް ދަނީ. އެއީ އެއް ފުރިހަމަ އިންސާފު ވަރަށް ސިފައިގެ އެ. މެއަށް އަރާފައި މީހަކު ފުރިހަމަ ކުރި ހުރިހާ ކަމެއް ނުކުރެވިފައި. ބޭނުމުގެ ބޭނުން އެބަ ހުރި ފޯރުވަންޖެހޭ ބަޖެޓު ހުރި. މި ދެ ބަޔަށް ބެހެއްޓުން އެއްކޮށް ބަލައިގަނެ ފޯރުވަން ނުކުރަނީ ޒިންމާދާރު އަންގައިދީ ކުރިއަށް ދަނޑިވަޅު. އެ ޝަރުޠު ވެސް އެބަ އެއް ކަމެއް އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ނިންމަވާލެއްވި އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެއްބަސް ވެވޭތޯ ކަމެއް މި ބަޖެޓު މަސްއޫލިއްޔަތު. އެއީ ސަލާމަތު ފުދުނު ކަރަކާތެއް. މި ޝަރުޠު ދަތިކަމުގެ އަޅުގަނޑު މަސްއޫލިއްޔަތު ކުރާ އުޅެނީ ނުފުރިހަމަ އަޅުގަނޑުމެން އަޅުގަނޑުމެންގެ ކަމެއް އެއް އެއްބަސްވުން މިނިސްޓްރީ އެކަތި ޔުނިޓީގެ ރިޕޯޓުތަކަށް މި ކަމުކަމަށް ބަޖެޓުވުމުން ސަމާލުވެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކުރާ ނުފުރިހަމަކަމު ކަކަމަށް މަޖިލީހުގެ

ނިންމާފައި މި ޢާލީ ކޮންބަހައްޓަން އަލްމަސްޖިދުލްޙަރާމް ނިސްބަތުގެ ކަމަށް ވަނީ އެ ބައިތުލް ގޮތް އަލްމަސްޖިދަކަށް

ހިއްސާ ނުވާ އެހާ އުނދަގޫ ހާލަތު އިސްލާމީ އެއީ އެއް ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، އަލްމަސްޖިދަށް ފެންނަނީ ފުރަތަމަ އެ

އިސްތި ނިސްބަތްމާމުއް. އެ އިސްތި ނިސްބަތުގެ ކަމަށް ވަނީ ދުނިޔޭ އޮމީ ތަރިކަ ސަލާމަތް ދީން. ތަރިކަ ސަލާމަތް

ދުނިޔެއަށް މިނެ ކުރެން ވެސް ދިފާއުއި އޮތް ގޮތަށް ބައިތުލްމަޤްދިސް މިހާރު ފަލަސްތީނު އެ އޮމީ ހުރިހާ ކަމެއްވާފައި. 100

މިލިއަން ދުއްވާއިރު އެ ބާރުވެރި އަސްލުފުށުން ކަމަށް އަލްމަސްޖިދަށް އެ ބާރުވެރި އެ ހުރިހާކަމެއްވާފައި އޮތް

ކަރުދާހަށް ބަޔާ ކަމަށް ވަނީ އެ ބާރުވެރި އެ ވަޒީފާތަކުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ކަމަށް. ކަމުގަވާ މަސް މަސްއޫލިއްޔަތު

ކުރަން ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީގައި ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައި ހުރި ދަރިވަރުން. އެހެންވީމާ، އެ ބާރުވެރި މަސްއޫލިއްޔަތު

ކުރާ ސަލާމަތީ ލިބޭނެ ބައެއް ކަމަށް އެ ބާރުވެރިންނަށް އެއޮތީ މިހާރު ވެސް ޖާގަ އިން ކުރެއްވިފައި. އެއީ ބޭނުން

ފިޝަރީޒް އިންޑަސްޓްރީގައި މިއުޅޭ މީހުންނަށް ކަމަށް. އެހެންވީމާ، އެ ސިޔާސީ އަލްމަސްޖިދުން ފުރާކުރާ ކަމަށް

ވަނީ ހަމަ ސަރުކާރުގެ ވެސް ހިޔާލު ހާލަތުގައި ދުރު އަލްމަސްޖިދަށް ކުރިޔަ އަށް ފެނުނަ ގޮތުގެ ނިސްބަތްނިމަ

ކުންނަދެއް މިގައި ރަސްމީ އިންޓަރްނޭޝަނަލް ތަރައްގީގައި ބައެއް ގޮތް ނިސްބަތްނީ އަލްމަސްޖިދުގެ ނަމުގައި. ފުރަތަމަ މިގެ ނުކުތާ

ޖެހިއްޖެ ކުރަންވީ. ކޮބައިތޯ މިގެ ރަސްމީ އިންޓަރްނޭޝަނަލް. އެ ޖެހިއްޖެ ކުރެވުނުމަށް އަލްމަސްޖިދު މި ހިލަން އަރަނީ

ބައެއް ގޮތް ނިސްބަތްނީ. އެހެންވީމާ، އެކަން އަލްމަސްޖިދުގެ ކޮން ވެސް ގޮތަކަށް ނިންމާލެވިދާނެތީ ކުރިއަށް

ގެންދަން ފަސޭހަވާނެ ހެން ހިތާމަ ދަންނަވަން.

<u>މާފުށި ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޢަބްދުލްޢަޒީޒް ވާހަކަދައްކަވަން:</u>

އަލްމަސްޖިދަށް ފަބުދުއްކުރަނީ މަސްއޫލިއްޔަތު މަސްއޫލިއްޔަތު ފަހަރުގެ އޮފީސަރުންނަށް މިދާ ސަލާމަތީ ހަމައަކީ

ލިޔުމުގެން ނުވާނެ ވަކި ބޭނުންކުރަން ނުވަތަ ވަކިތަނަކުން ޓެސް ނަގާފައިވާ މިހެން. މިގައި ލިޔުމު އެ ގޮތަށް ކަރުގައިން

ނުވާނެ. މިހާރު ވެސް އޮފީސަރުންގެ ތުރާއިން ޖެހެހިފައި ދަރަނިވެރިވެފައި. އެއީ އޮފީސަރުން މި ދަރަނިވަނީ

ކުންނުމަސްއޫލިއްޔަތު ކުރާ ބާރުވެރި ވެސް ހިފެހެއްޓުން. އަދި ފެނަށް މަސްއޫލިއްޔަތު ކުރާ މަސްއޫލިއްޔަތު ވެސް ހިފެހެ

ޓުން. މި ދުވަހަކީ ވެސް ދިވެހިރާއްޖެ އަށް ހަމަ އާދޭހީ ވަނީ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، ދަރަނިވެފައި ދީނީ މިނިވަންކަން

ހައްދުފިޔާއް ހިތައި ދިނުމަށްޓަކައި އެނގެ ފުރަތަމައިނުން މި ކަނޑުއަރާ އަލްމަސްޖިދުން މިސާލުކަން މި

ކަނޑުއަރަން ބޭނުނުވާ ބޭނުނުވާ ކަމަށް މަސްއޫލިއްޔަތު ކަމުގަ މަސްއޫލިއްޔަތުމާއި ކުންނުހިފޭ ފެނަށްގެ

މަސްއޫލިއްޔަތު. އަދިވެސް ހަމަ ޖާގައަށް ކުރާ އެހެނިހެން މަސްއޫލިއްޔަތު އެބަހުރި. މަސްއޫލިއްޔަތުމާ ގުޅުނުހުރި އެހެން

ކުންތައްތައް ވެސް އެބަހުރި. ދުރު މިސާލުކަން މިކަމަށް ހަމައެކަނި ކަނޑުއަރާ ކަމަށް ވަނީ އާދޭހަކުރިއިން ހަމައެކަނި

ބޭނުކު އާދެ މަޤްޞަދުވާގެ އިންޓަރްނޭޝަނަލް ދައުލަތުން ރަސްމީއާމްދަނީ ޖީޖީނުގެ އިން ޓަރްނޭޝަނަލް 31 ޖުލައިރީގެ ނިޔަލަށް

އާގެ ދަރައިކުރި އެއްބައި ދައުލަތުން. އެއީ އެނގޭ ފުރަތަމަ ގޮތުގައި ނޫނީ. އެ މިހުން ދަރަނިވެރިވެފައިވާ ނިސްބަތުން

ހަމަ އެންމެންނަށް އެއް ހަމައެއްގައި އެއް އުސޫލަކުން ވާޖިބުތަކުގެ މަތިން ވާޖިބުން ސަލާމަތް ކުރުވުންޖެހޭނެ.
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިނގޭ މިޒަމާނުގައި ވެސް އެބަހުރި ހަމަ ވަރަށް ބައިވަރު ދަރިވަރުން ދާރި ދައްކަންޖެހޭ. ކުރީގެ މުދާ
ދަރިފަސްކޮޅުތަކަށް ދާރި ދަރުވަސްތަށް މިހެން ބައިވަރު ހަމަ އެބަހުރޭ. އަދިވެސް އެ މިހެންނަމަ ކަމުން ސަރުކާރުގެ
ނުފެށުން އޭގެ މިހެން ބައިވަރު އެބަހުރޭ. އެހެންވީމާ، މި ހުރިހާ ކަމަކާ ފެށި ރިޔާސަތުން އެބަ ކުރަންޖެހޭ. މިހާރު އެ
ދަރިފަސްކޮޅު ތަކެއް ކާރުމަސްޖިދުތަކަކަށް ނުވަތަ ކަދުރަށް މަސްޖިދުތަކަށް ކަމެއް އެކަށީގެންވާ ދަރިފަސްކޮޅަކަށް ނުވާނީ، އެ
ދަރިފަސްކޮޅުގެ މިހެން ކުރަނީ ފާހަގައިގެ މަސްޖިދުކަން. އެހެންވީމާ، މި ހުރިހާ ކަމަކަށް ރިޔާސަތުގެ ހުކުރުދުވަހު ނޫން ގޮތަކަށް
މިކަން ނިންމައިގެން ނުވާނެ. ދެން އަޅުގަނޑު ފެށޭ މިއަދު ބާއްދުކުރަން ހާމަކުރަން އެ ދެއްކުން ފާހަގަކޮށްގެން ކަމުދާ
މަސްޖިދުތަކާއި ކަންކަމާއި މަސްޖިދުތަކަކީ އަދި ފާހަގައިގެ މަސްޖިދުތަކަށް ފުރާނަދީގެން މި ދެ ސަރަހައްދު.
މަސްޖިދުނުހަނާއި މަސްޖިދު ދަރިފަސްކޮޅުގެ އޮށްވެރިންނަށް މި ދެ ސަރަހައްދު އާދޭސްކޮށްގެން ފުރާނަދީގެން އަޅުގަނޑު
ވެސް ބާއްދުކުރަން. އަދި ހަމަ ޝުކުރު ސަރަހައްދުގައި ވެސް އެ ރަސްމީއަށްވާ ފުރާނަ ބާއްވައިގެން އަޅުގަނޑު ހަމަ
ބާއްދުކުރަން. ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ މިގައި މި ބާރުމިންގެ ފާހަގައަށް ރިޔާސަތުގެ ހާމައިރު އަދި ހުށަހަޅާ
ހާމިންގެ ފާހަގަވާގެން ބަޔާންކުރުމުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެބަޖެހޭ ކަންތައްތަކަށް މިގެ ރަސްމިއްޔާތުންކޮށްދިނުމަށް ހާމައިކަން.
ފުރަތަމަ މިތި ބަހުން އުސޫލުތަކުގެ ދަރަނި ދިޔުމުގެ ކުރިން. އެހެންވީމާ، އެ ކަމަށް ހުރިހާ ބާރުމިން ވެސް ފާހަގަ
ބައްޓަންކޮށް ހުރަހަކަށްގައި އެޅޭ ހުރަހެއްމަތިން ހުރަހެއްކޮޅުން އެކަމަށް ދެން މިހާރު ހުރިހާ ބާރުމިންނަށް އެނގޭ.
އެހެންނަމަވެސް އޭގެ ބަދަލުގައި ދެން މިކަން ރައްދުވާނީ ކޮން ބައެއްކަން ކަނޑައެޅުމަށް ބޭނުން މިކަން ނިންމާން
ގޮތަކަށް ކުރިއަށް ގެންދަން އަޅުގަނޑު ވެސް އިލްތިމާސް ކުރަން.

ވިލުފުށީ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާސަތު ރަށްޓަށު ފާހަގައަށްކުރުން:

ޝުކުރިއްޔާ ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ކަމާ ބެހޭ ގޮތުން މަސްލަހަތު ކުރުވުން މި ތަނުގައި. އެހެންވީމާ، މި ކަމަށް
އޮތް ކުޑަކުޑަ ކަމެއް ނޫން. ފުއްސާގެ މައްސަލައަކީ ފުރުޞަތުތަކަށް ބޭނުން ދިމާވާނެ މައްސަލަ އެއް. އެހެންވީމާ، މި
ދަންނަވާ މިހެން ނުލިބި ހުރުއްޖެ ކަމަށް ފެއްޓިއްޔާ، އެއީ އޭގެ ސަބަބުން ފަރަށް ޑިނަ މައްސަލައަށް ނުކުންނާނެ
ކަމެއް. އެހެންވީމާ، މި މައްސަލާގެ ހެދުން ކާނބާލަށް މި ތަނުން ލިބޭނީ. މި ތަނުގެ ދައުރަކަށް ކާނކަމުގެ.
ކަރުނައް އެކަން ހުރޭނީ. ހަމައެކަނި ފުޅާއިސާކަން ލިބޭނީ. ދުވަސްތަކަ އިސްލާމައް ހުރޭނީ. އަޅުގަނޑަކަށް ހިފާނީ
އެކަކަށް ގޮތަކައްޓަން ފުރަތަމަ ނިންމަންވީ މި ބައިކު ކަންތައްތުގައި. ދެން މަސްޖިދުގެ ޝަރީއައި ފުށަރިޤު

މިނިސްޓްރީގައި ރަޖިސްޓްރީ ކުރުވިގެން މަސްވެރިކަމަށް ދުއްވާ އުޅަނދުފަހަރަށް ކަންކަމުގެ މިދިޔައަހަރުގައި ސަބްސިޑީ
ދީފައި ހުރި. އަޅުގަނޑަށް ހީވާ ގޮތުގައި. އެހެންވީމާ، ޖުމްލަކޮށް މަސްވެރިންނަށް ބޭނުމާ، މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްފައި
އޮތީ މަސްވެރިން. މަސްވެރިކަމުގެ ތެރޭގައި ދެން މީގައި ފުރަ އަދި އަދި ބޮޑު ކަންކަމާއި އަދި ތަފާތު ހަމަ
ދިރިއުޅުން ފުރިހަމަކުރަން މަސްވެރިކަމަށް ދާ މީހުން އެބަ އުޅޭ ރަށްރަށުގައި. ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި. އެހެންވީމާ،
އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ޕްރޮގްރާމްގައި މިދިޔަ އަހަރުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެދިފައި ތަމްރީނުކުރުމަށް މި އެއް ނުލިބޭނެ.
ތިމަންނަމެންނަކީ ހަމަ މަސްވެރިކަން ކުރާ މީހުންނަށް ރަށުގައި، ހަމަ ރާއްޖެތެރޭގެ ރަށްރަށުގައި. އެހެންވީމާ، މިއީ
ވަރަށް ބޮޑު ރައްޔިތުންގެ ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ހަމައެކަނި ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީގައި ރަޖިސްޓްރީ ވެގެން
މަސްވެރިކަން ކުރާ މީހުންނަށް މި ދޭނީ. އެ ހިސާބުން ނިންމާނީ. އެއީ އެއް ސަބަބު އަޅުގަނޑުމެންގެ. ނޫނިއްޔާ
ރަށްރަށުގެ ރަށު އޮފީސްތަކަށް ގުޅިގެން މަސްވެ◌ރިކަން ކުރަނީ ކުންފުނިތަކާއި ބެލުން. މިހެން އެކަން ކުރެވޭނީ. ދެން
އަޅުގަނޑުމެންނާއި މިކަން ހަވާލުވާ، ރައްޔިތުންގެ ބޮޑުގައި މަސައްކަތްކުރާ ބައި. ވަރަށް ބޮޑު ޖިނާ އެއް
އަޅުގަނޑުމެންގެ ބަޖެޓުގައި މި އޮތީ. އެހެންވީމާ، މިކަން ވަރަށް ޖިނާކުރާ ބަހަގެ މިކަން ކުރުވޭތޯ މަސައްކަތްކުރާ
ކުރަންޖެހޭނެ. އެހެންވީމާ، އެ ކަމާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ފުރަގަސްދީގެން ބޭނުންވާ ޕްރޮޖެކްޓެއް އެއީ. ދެން
އަނެއްކާވެސް ޕީސް. ބޭނުން ކުރާނެ ފުސްފަހަރު އަދި ކުރާނެ މާލެ މަގުބޫލު ހަމަ މިކަން ފަރާތްތަކުން
އުޅޭ ފަރާތްތަކަށް އެ މީހުންނަށް ހަވާލު ގޮތަކަށް ދިރިއުޅެން ފިސް އެބަ ހިމެނޭ އަދި. ހަމަ ކަނޑައެޅިގެން އެ މީހުންގެ
ފަރާ މިޔާ ހަރުދަނާކޮށް ދެމެހެއްޓުމަށް އެބައޮތް. އެއިރު ބަޔަކު އަޅުގަނޑުމެން ފިޝަރީޒް އެޖެހޭ އެހެރަ މި
ކަމަށްގޮސް ތިބި ބަޔަކު ކުރަން ބޭނުން އެއް ކަމެއް ހުއްޓުވާ ފަހަރު. އެހެންވީމާ، އަދި ހަމަ އަޅުގަނޑު އެބަދުވާ އަދިއެކު
މީހުން ފަދަ އެބައުޅޭ. ތަފާތު ގޮތްގޮތަށް މި ލާރި ދޭ މީހުން. އެހެންވީމާ، މިސާލަކަށް ފަރާތް ބޭފުޅުން
އިޞްލާހުތަކެއް، ދެކޮޅު އަދި ފަރާތް ފަރާތް. ނޫނީ ކަންތައް ފަރާތް ފަރާތް. މުޖުތަމަޢު އަދި ފަރާތް ފަރާތް.
އަޅުގަނޑަށް ފަރާތް ފަރާތް. އެހެންވީމާ، އެ◌ކަ ގޮތްތަކުން ރާއްޖެ ރަށްތަކުން ދަނޑުވެރިކަން އެކަށީގެ ގަނޑުގެ އެ
ފަރާތްތަކަށް ފަހަރަ ނުދިވެހިވުމަ މީހާ މީހުން ފަރާތް މިބާރު. އެހެންވީމާ، ކަންތައްތަކެއް، ކަންތައްތަކުގެ ނަގާފައި އޮތް
ޕްރޮޖެކްޓް ދެމެހެއްޓުމާއި މީހުން ކަރުދާސްތަކެއް އޮފީސްތަކަށް. މިހެން. ބޭނުންކުރާ ދިރިއުޅުމާ، ދިރާސީ ބޭނުމަށް ގެނެސް
އެބައޮތް މީހުންނަށް ޕޮލިސީ. ބޭނުންކުރާ އަޅުގަނޑު ދިރިއުޅުމަށް އަޅުގަނޑުމެންގެ ޕޮލިސީ ނުދިން. ބޭނުންކުރި ޕޮލިސީ ދިރާސާކޮށް
އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެނގޭ. އެހެންވީމާ، އެ ނުލިބޭ މީހުން ނަގާފައި ހުންނާނެ މި ބަނދަރު ކަހަލަ މިސްކިތުން އަމިއްލަ. އެ
މީހުން މަގުމަތީގައި އުޅުއްވާ އެ މީހުން އުޅުން ދަތުރު ފަހަރުގެން. ފަހަރު ފަހަރު ފަހަރުގެން. އެ މިސްކިތުން އަމިއްލަ
ފަހަރު ކުދިރައްޔިތުން ދިރިއުޅުމުގެ އިންސާނުން ގަނޑުފައި މިހާ މީހުން ފަހަރު އެބަ މިހާ. އެހެންވީމާ، މިހާރު
ޖުމްލަކޮށްގެން މިހިރާ ދިރާސާކުރަން ޝާރިޢުކުރެވެން ނޫން ގޮތަކަށް މިކަން ކުރުވުމާ ބައްދަލުވެގެން މިކަން، ހަމަ
ތަނެއްގެ ފަހަރު އަޅުގަނޑު މިގައި ޖީނާ އެއް ނުވާނެ. މިހާރު ބަލަހައްޓާ ވަރަށް ބޮޑަށްގެން އަޅުގަނޑު މިގެން

ސަޤާފަތްތަކަށް. އަޅުގަނޑަށް އެނގޭ ސަޤާފަތްތަކާއި ގުޅޭ ވެސް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެންގެ ވިސްނުމުގައި މިކަން ބަހައްޓަންޖެހޭނެ. އަޅުގަނޑުމެން ނަން މަސައްކަތަކީ ފަސޭހަކަމެއް ވަގުތު ނުލިބޭން ބަލަން ފާހަގަކުރެވިގެން އަހަރު ނިމުނުއިރަށް ވެސް މި ޤާނޫނު ނުފެނުން ގޮތަކަށް މިހާ ދިގު ބޭރުގެ ސަރަހައްދުތަކާ މުސްލިމުން މިއީ ދެން އުޅުން ވެސް އެ ވެސް ވިސްނަންޖެހޭ ތަނެއް. އެހެންވީމާ، ވިޔަފާރި އަދިކަން، ދެން އަޅުގަނޑަށް ފާހަގަކުރެވުނު ކަމެއް. އަނެއް ވެސް މި ކުރިމަތިލާ ދުވަސްވަރުގެ ބައިވަރު ބަސްބަހަށް އަނބުރާ މިނިވަނީ ދެން ހަމަ އެ ބަހުރުވަތަކާ ވަކިވީމާ، ކުރިން ވެސް ބައިވާ ގޮތަށް މި އެންމެ ބަހުރުވަތަކާ ވަކި ނުވާނެ. އެ ބަހުރުވަތަކާ ވަކިވުމެއް ދުވަސްވަރު ގޮތުން ވިސްނާލާއިރު ދަނޑިވަޅު، މި ހުރިހާ ކުރިމަތިލާ ބަހުރުވަތަކާ ވަކިވެ ދިޔައީ ހަމަ ކުރިން ކަމަކަށް ހީވޭ، ބައެއް ކަންކަމަށް ވިސްނާއިރު މި ދަޅުފަތްތަކުގެ ކުރިން އޮތް ގޮތާއި ބަހަކީ ބަދަލުވެގެން ދިޔަ ކަމެއް. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މި ވަކި ވަރަށް ބަހުރުވަތަކުގެ ދެމުން ނަމަވެސް ކުރިމަތިވި ގޮތުން ވިސްނާލާއިރު. އެހެން ބަހަކުން މިދިޔަ ކޮންމެ ބަހެއް ބަހުރުވަތަކަށް ބަދަލުވެ ގިނަ ބަހުރުވަތަކުގެ ބަސްވެސް ކުރިއަށް ދިޔައީ. ފޯނުން މިފަދަ ބަހެއް ދެން ވަރަށް ގިނަ ބަހުރުވަތަކަށް ބަހުރުވަތަކުގެ ކުރިން ބަދަލުވީ. މި ކުރިމަތިލާ ވަކިވަކި ބަހުރުވަތައް ކުރިއަށް ދިޔަ އެއް ބަހަކުން ވަރަށް ބަހެއް. އަޅުގަނޑުގެ ހުރިހާ ކަމެއް، އެއްގޮތް ބޭނުންކުރެވޭ އެހެންނަމަ ކުރިއަށް ވާހަކަ އެއް ނޫން.

ރިސާޗުން ފާހަގަކުރެއް◌ވުން:

ސްޓުޑެންޓް ރިސާޗް. އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ މައުލޫމާތު ހޯދުމަށްޓަކައި އަޅުގަނޑު ވެސް މިހާރު ސީދާ ޒޫމްކޯލްއިންވާނީ. އެއީ ފިޝަރީޒަން ވެސް މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން ވާނީ ސީދާ އެއް ޒޫމްކޯލު ވާނީ. ކުރައްވަން ގަސްތުކުރެއްވި އިސްތިހާރު މި އެއްބާރުލުމުގެ ތަފާސްހިސާބު އަޅުގަނޑު ހޯދަން. ދެން ދިރާސާ ކަމަކަށް ރިޕޯޓުގެ ފާހަގަކުރެވުނު މި ފާހަގަކުރެއްވި މި ސަރުކާރު ރިޕޯޓާއި މަޢުލޫމާތު ދިރާސާކުރުމުގައި އެއްބާރު ވާ ހުރިހާ ބަޔަކުންނަށް ވެސް. ރިޕޯޓާ، އެ ބަޔަކުން ނިންމައިދިނީ ބޭނުން އެއް މަސްލަހަތު ވެސް އެކަން ނުދެއްކި ހުރި އިންޓަރވިއުތަކުގެ އެކަން ދެއްކެވި. ރިޕޯޓު ބަލާލެއްވި ދެއްކެވީ. ނަމަ މިހާރުގެ އެތެރެ ދައުލަތުގެ ނަހަމަ ހުރި ފެންނަ ކަމަކީ ދެއްކެވި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިގައި ބަލާލުން އެ އުސޫލު ކަނޑައެޅުއްވި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން މިހި އިދާރާތަކުގެ ކެބިނެޓަށް އެ ބޭފުޅަ އެ ކަމަކަށް ނޫން ކަނޑަނޑާ އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރުން. އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރަނީ ދަރަނި ހަމަޖެހޭ އުސޫލު ކަނޑައެޅޭ އެ އުސޫލު ބޭނުންކުރުން ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީ އަދި ރިޕޯޓުގެ ކުރިން. އެހެންވީމާ، އެ ފައިސާގައި އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތް ކުރީމާ، ދަރަނި ކުރިއަށް ދާނެ ކަމަށް ޤަބޫލުކުރަމު.

ފުވައްމުލަކު ދުލާން ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ މަސީޙް މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ، މުޤައްރިރު ރީ ވިދާޅުވީ ފުރަތަމަ ކަންކަމުގެތެރޭ ބަހުސްކުރަނީ. ނޫން، ނޫން، ނޫން. މިހާރު އެކަމަށްވުރެ ދެރިވޭ. އާދެ، ރައްޔިތުންނޭ ބޭނޭ ގޮތަށް ދެކުން މިޔަދި ވަރަށް ސަލާމަތުން އަދިގަނޑުގެ ހިފަހި. ފުވައްމުލަކުގެ އެތް އެއްޗެހިގައި އެކަށީގެންވާގައި މި އުޅެނީ މަސައްކަތްކުރަނީ މަސްދޫނި ފަހަރުގެ އޮޑިފަހަރުތަކަށް. ދެން އާއެ ގެނދަވަލެއްގެ ވާހަކަ މި އަންނަނީ. ގެނދަވަލެއްގެ ވާހަކަ އަންނައިރު ބޮޑެތި ވިދާޅުވުއްޖެ ޖާއަމުކުރަން ގެނދުގެ ގެނދަވަލެއްގެ ވާހަކަ. އަދި ޖުމްލަ ޤަބޫލުކުރާނެ ކަމެއް ދެކޭ ޓަކައި ފަސް ބޮއިފެންބޭނެ އޮތް އިރުގެބޭނުމަށް ފުރަތަމަ ބޮޑުވަރު މިގޮތުން ގެނދަވަލެއް އަދި ދޭ. އަދި މަސައްކަތްކުރަމުން ގެނދިޔަ ބަދަލުގެން. ދެން މަސައްކަތްތެރިންނަށް ކުރަނީ ބޮޑެތި ތޮނިތަކެއް ލިޔުމަށް ފަހުން ވާލީ ބޭނުމަށް އާގަމެއްއަކީ އިދެރިފެތިގެން ދިނީ މަސައްކަތްކުރާ ގެނދާއިމާލޭ ފެލިގެ ފިތުނިއެއް ކާގޭ މަސްއޮޑި ބާރު މިފަށުން ބެއްޔަ ބޮލިގެ ދިއަސްތް ބިލި ލާރު ސިރޫ ދިކަން ބިރުދިއާ. ފުރަތަމަ މަސައްކަތްކުރަމުން ކަމަށް އަދި ފިލާސްފަރީގެ ސަލާ ހިސާބުން މިސްކިތެއްކަމަށް ކުރަނީ ބާރު. އެއީ ހަމަ ގެނދަވަލެއް އަދި ފޮނުވޭ ހިމާޔަތް ހިފަހި. ވިދާޅުވީ، އެކަން އަދިގަނޑުގެ ހިފާލު ސަލާމަތުން ބޮޑުތަކާ ދިރާސާ ފެށުމުގައި މި ގޮތުގައި.

... ދެން އަދިގަނޑު ދެމެހެއްޓުމަށް ޖެހެނީ ސަރުކާރުން ޒިންމާ ކޮށް ބަލަހައްޓާށެވެ. ސަރުކާރުގެ ރާވާ އަދިގަނޑުގައި ބޭނުންކުރަމުން އައި ކަމެއް ފެށޭ ބާރުގެ ބަޔަކު. ސަރުކާރު ދެއްކި ގޮތަށް ކަނޑައަޅައިގެން މިހާރު ސަރުކާރުގެ ތެރޭގައި ހުރިހާ ބަޔަކަށް ބޮޑު ވަސީލަތް. އިޤުތިޞާދީ ސަރުކާރު ބައެއް ކަމެއް ފެށިގެން ހުރިހާ ފުރަތަމަ ފޮނުވާ ގޮތެއް ލިބެންޖެހޭ ކަމުގައި ފެށިގެން ތިން ހިސާބުން ނޫނީ ހޯދާ ގޮތެއް ނެތް. އޭރު ފެށިގެން ވިސްނާލީމަ ދެވެނީ ކަންތައް.

ވަރަށް ބޮޑު ޝުކުރިއްޔާ. އަދި ހިމަނާފައި އޮތް ބަޔަކަށް ހިމާޔަތް ދެއްވާ މިނިވަން ގޮތެއްގައި ބަދަލު ގެނައުމަށް، އެއް ހިސާބަކުން ޚިދުމަތް ދޭ ގޮތަކަށް. ދެން މަސައްކަތްތެރިން ފިލަކޮށްގެން ޚިދުމަތް ދިނުމަށް ފަހު 100 މިލިއަން ރުފިޔާ ހިސާބުން ނިޔާކުރުމަށް. ވިދާޅުވީ، އަދި ބިރުވެރިކަމުގެ ހިސާބުން ކަމަށް. ދެން ފުރަތަމަ ސަރުކާރުގެ ބަދަލުތަކުގެ ބޮޑު ގޮތުގައި މި އެކަމަށް، އަދި އެހެން ގޮތަކަށް ވިސްނާލާނީ 50 މިލިއަން ރުފިޔާ. ވިދާޅުވީ، ދެން އަދި ސަރުކާރުން މިއަދު ބޭނުންކުރަނީ ރީ ވިދާޅުވި ރައްޔިތުން ދެކުމާއި ގުޅޭ ވާހަކަ އަދި ބަދަލު ގެނައުމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ ދޭ ސަރުކާރުން ދެމެހެއްޓުން. އެއީ އަދިގަނޑު ބަހައްޓާ ދެމެހެއްޓުން.

ބިލެހްފަހި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޙަމްޒާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަދިގަނޑުގެ 2 ޝުކުރިއްޔާ. އެއީ ޝުކުރިއްޔާ ސަރުކާރު ދާއިރު މިހާރު، ވަކި ފުރުޞަތު، ޕްރޮސެސްއަށް، ކުންފުނި މިގެ ދަތުރުގައި ހިމެނޭ ހުށަހެޅުމެއް ބިޑްތައް ކަމަށް. ފުރަތަމަ ޝުކުރިއްޔާ. ދެވަނަ ޝުކުރިއްޔާ ކޮންޓްރެކްޓްގެ

މަސްވެރިކަން ކުރާ ބައެއްގެ. އެއީ ކަނޑުމަސްވެރިކަން ކުރާ މީހުން. އަދި މި ދުނިޔޭގެ އާދައިގެ އަތުގަނޑުން މި ރީހާ ކަޅުބިލަމަހުގެ އެ ސިޔާސަތުގައި މަސްވެރިކަމު ކުރާ މީހުން. ބޮޑު ކަނޑުތަކުގެ މަސްވެރިކަން ކުރާ މީހުން. ފަރާތްގެ މަސްވެރިކަން ކުރާ މީހުން. އަދިވެސް ރިސޯޓްތަކަށް ފަރުމަސް ވިއްކުމަށްޓަކައި މަސްވެރިކަން ކުރާ މީހުން. މި އަންހެނުން ހިސާބުން. މަސްވެރިކަމުގެ ގޮތުން އާދަޔާ އަދި 4 ވަނަ ކަމެއްގެ ގޮތުން މަސްވެރިކަން ބޭނުންކުރުމަށް އާދަޔާ ހިލާފު ބާވަތްތަކުގެ މަސްވެރިކަން ކުރާ މީހުންނަށް މި ސަރަހައްދަށް ކުރެވޭ ކަމަށް އަތުގަނޑު ހުރަހަޅައި.

މުޙަރުރަކޮދު މުންބަރު ޢަބްދުﷲ ޔާމީން ޢަބްދުލްގައްޔޫމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޢަލްމާގެ ވަރަކަށްވާ ގެދިން އަތުގަނޑު ތަންކޮޅެއް ކަމުގެ ބާރުތަކާއި ކުރާމީހުން އެ ދިސޫ. މަސްވެރިކަން ކުރާ އަންނަ ފަރާތަކާ މި ހުރިހާ މަސްވެރިކަން ކުރާ އަތޮޅުތަކު ކަމަށް އަތުގަނޑުން ބަލައިގަތުމަށް ހިސާބުން ތެރޭގެ ސަރަހައްދު ދީ ކަމަށް ވަނީ މިހުރިހާ ވައްތަރުގެ މަސްވެރިކަން ކުރާ މީހުންނަށް ތެރޭގެ ސަރަހައްދުގެ ދަށުވެސް. އެހެންވީމާ، އަތުގަނޑުން ނިންމައިދޭ އަތުގަނޑުން ކަނޑުވެރިކަމަށް އެއް ގޮތަކަށްވެސް މަސްވެރިކަމަށް އެއް ގޮތަކަށްވެސް ނިންމައިވީމާ މަސްވެރިކަން ކުރާ މީހުންނާއި މަސްވެރިކަން ކުރާ ފަރާތަކާއި އެއް އުސޫލަކުން ގެންދެވޭ އިންޒާމް. ފަރާތަކާ ހަމައަށް ބަލައިދީ ވާހަކަ މަސްވެރިކަމާ މި ހުރިހާ ކަމަކަށް ބަލައިދޭއިރާ

ނޫނީ ކަމަށް ވަންޏާ މި ދެންނެވި ހުރިހާ އެހެން މަސްވެރިކަން ވެސް އަންނާނެ. ޕްރޮވިޝަންތޯ ހުއިފިލަނާގެ މަސްވެރިކަން މިގެތެރެއަށް ނުވާނެތީ، ފުނައިގެ މަސްވެރިކަން ލާފައި. އެ ސުވާލު އޮތަ އުފެދޭ. އެއީ މަސްވެރިކަމުގެ ފޫނުގައި މަސްވެރިކަމުގެ ޖުރިސްޑިކްޝަން ބަލައިދީ ކަމަށް ވަންޏާ އޭތި އޮތަ ވަރު މިގެތެރެއަށް އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، މި ޖީސްކަސްޓޯރޑްގައި އަޑުއަހާލެވުނުކަން ހަމަ ގިނަ ބޭފުޅުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރާނަން އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑު ތާއީދުކުރަނަން. ދެން އަދިވެސް އަޅުގަނޑު މިއުޅެނީ ހަމަ ޖުރިސްޑިކްޝަން ނިމުނީމަ އަޅުގަނޑަށް ހަމަ ތާއީދުކުރެވޭ ދެން ބަރޯޓާ ސަބްސިޑީއެއްގައި އެ ވިދާޅުވި އެހެންކަމަކަށް ދެން ޖުރިސްޑިކްޝަން މި ކަންކަން. އެހެންވީމާ، ޖީއައިއެސްކުރުމުގައި ކަންކަމުގެ އެންމެ ދުރުހުގެ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން އެއްވެސް މައުލޫމާތެއް މި ތަނަކަށް މި ދެންނެވީ އޯޑިނަރީ ރަޖިސްޓްރޭޝަންތަކައި ހުރި ކާރުވަރުއްޖެ މި ބޯޓުސްޓިކާ ދާކަށް އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރަނީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެހާ ބޮޑު ނިޔާއް ނޫނީ. އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ކުރާނެ އުސޫލެއް ބޭނުނީ. ބޮނާއިރު އުސޫލަކީ މިސާލަކަށް ވެދާނެ އަޅުގަނޑުމެން ޕީކޮންސް އަދި ރެކޮމެންޑޭޝަން އަޅުގަނޑުމެން ތަފުސީލުކުރަނީ މަސްވެރިކަމުގެ ތަރައްޤީއަށް ކަރުބިލުވަރާއި، ފަރު އާއި، މިވެނިކަމާއި މިވެނިކަމާ އެޅި މަސްވެރިކަން ރަޖިސްޓްރޭޝަން ހުރި ތަންތަން ދީ ބޭފުޅުން ސަރުކާރުން އެ މައުލޫމާތު ހޯދަފައިގެން އެ މީހުންގެ ތަރައްޤީ ބައްސަވާނެ. އެއީ އުސޫލު. އަޅުގަނޑުމެން ނުޖެހޭ އިދާރާތަކަށްގޮސް ކޮންމެ ކަމެއްގައި އުޅުނީ ކޮންބައެއްތޯ ބަލާކަށް އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، ޕޮލިސީ ވަރަށް ކުޑަ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ޖުރިސްޑިކްޝަނާ އެއްބަސްވާން އަދިވެސް އިނގޭތޯ. މިހާރު ދެ ޖުރިސްޑިކްޝަން މި ހުރީ. ބައިގެ އެއްކޮށް އިންޓަރނޭޝަނަލް ޖުރިސްޑިކްޝަން. މަސްވެރިގެ އެ އޮތީ ތަންތަނުގެ ނޭޝަނަލް ޖުރިސްޑިކްޝަން. އެހެންވީމާ، މި ދެ ޖުރިސްޑިކްޝަނަކީ މި ދެ ގޮތުން ކުރު ކަން ކުރާގޮތް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ނިންމާލެވިދާނެ ކަމަށް ވަންޏާ ދެން އަޅުގަނޑުމެންގެ މަސައްކަތް ހަމަ ވަރަށް ފަސޭހަވާނެ.

ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:</u>

އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވަނީ މި ބަހުސްގެ ފާހަގަކުރުމުގައި ވެސް މި ޕްރެޒެންޓޭޝަނުގައި، ކޮށްދެއްވި އެކަން އަޅުގަނޑަށް ހިއެއް ނުވޭ އަޅުގަނޑުމެން ދިއުމުގެ ފުރުޞަތު އޮތްކަމުގައި. އެއީ މިގައި ޕްރެޒެންޓޭޝަނުގެ ދަށުން ވިޔަސް އެ އާޓިކަލް ކަމަށް ކަންކޮޅުގެ ދަށުން އާޓިކަލް ކަމަށް ޑޮކިއުމަންޓެއް އެއީ މަސްވެރިކަމުގައި އެންމެ ގާތް ވާ ޑޮކިއުމަންޓު ކަމަށް ވަންޏާ ނޫނީ އެ ހުއްދަ ލިބިގެން ކަމަށް ޑޮކިއުމަންޓު ކަމަށް، މަސްވެރިކަން ކަމަށް ޑޮކިއުމަންޓު ކަމަށް ވަންޏާ މިއަދު އެންޓަރޕްރައިޒްގޮތަށް އަޅުގަނޑު ތަސައްވުރުކުރަނީ. ދެން ދެވަނަ ކަމަކީ މި ކަނޑު މަސްވެރިކަން، ބޮޑު ކަންކޮޅު މަސްވެރިކަން ނޫނީ ފަރާ، ފަޅުމަސް ދޯނި އެހެން ގޮސް އަޅުގަނޑުމެން މި ބޮޑު ކަންތައް ވަރަށް ބޮޑަށް ބޮޑު ކުރެވޭނެ. އެއީ މިސާލަކަށް ދަންނަވަންޏާ މަސްވެރިންނަށް ދަނޑުވެރިކަން. އޭގެ ފާހަގައި މަސްވެރިން

އެބަ ހިފުން. އެއީ އެއްގޮތުގައި މި ތިރިމައްޗަށް ގޮސް ނަގާ އެއްޗާ މަސްވެރިންނަކީ ވެސް ހަމަ އެ މަސްވެރިންގެ ތަކެތީގައި ހަމަ ހިފޭނެތޯ ބަލައި. އެހެންވީމާ، އެ ގޮތަށް ދާއިރު މިއީ ހަމަ ކަންތައް ބޮޑު އެކަށީގެންވާ ގޮތުގައި ވެސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރުސަތުލިބިފާނެ. ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި އިލާޤާ ގޮތުން ސަރުކާރުން މިކަން ކުރުވާން މިންގަނޑެއް މި ރައްކާތެރިކަމާއި ދިޔަން ކުރުވާން މިންގަނޑެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ބަލަންޖެހޭ ސަރުކާރުން މިހާރު ޤަވާޢިދުތަކުގައި އެކުލެވޭ ވެސް އަތޮޅުތެރޭ ހުރަހަށްވާތީއޭ ވަކި މިންގަނޑެއް. ދެން އެ ކަންކަމުގެ އަޅުގަނޑުމެން ހިސާބު މިހާރު މިސާލަކަށް، މަސްވެރި ދޯނިފަހަރަކީ މިހާރު ރަށްސްތިރި ކުރުމުގައި ހުރިހާ އެއްކަށް. އެހެންނަމަވެސް، ފަރުމަސްވެރިކަމަށް ނުވާންޖެހުނަސް ދޯނިފަހަރު ނޫނީ ފަރުމަސްވެރިކަމަށް ނުވާންޖެހުނަސް ބައްޕަލ މި އެއްކަލަސްވެ އެ ގޮތަށް ރަށްސްތިރި ކުރުމުގައި ހުރިހާ އެއްކަލަ ނޫން. ދެން އެހެންވީމާ، އެ ކޮން ހުމަހަށްދެއް އެއީ ކޮން ކަމެއް ކުރާ އެއްކަލަ ކަމެއް އެ ގޮތުކުރެއް ނަގާނެބާ. އެހެންވީމާ، އެކަކަށް ދަތިވެކަމެއް ވެސް ހުރިހާ އެ ކަންކަމަށް ވެސް ރިޢާޔަތްކުރުމުގައި މި ބާރުވުން މިގެ ގުޅިހަމަކާން ވާހަކަ ކަނޑައަޅާން ގެންދަވަން އެދެން. ޝުކުރިއްޔާ.

ހުޅުމީދު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ރަޝީދު ވާހަކަދައްކަވައިން:

އާދެ، ޝުކުރިއްޔާ. އާދެ، އަޅުގަނޑަށް ފުރުޞަތުދެއްވީތީ ޝުކުރު މިގައި އަޅުގަނޑުމެން ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީގެ ބަޔާން ހާމަކުރުން ނޫނީ ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީގެ ބަޖެޓުންނަށް ދަޢުވަތު ދެއްވައިގެން އެ ބަޖެޓު ގެނެސްގެން އެ ބަޖެޓުގެ މަޝްވަރާ ހުށަހެޅުމުގެ ކަންތައްތަކާ. ދެން އަޅުގަނޑުމެން މިގައި ވިސްނާލަން އެބަޖެހޭ މަސްވެރިންނަށާއި މަސްދަނޑުފަހަރުގެ އާމްދަނީތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ސަބްސިޑީ އެއް ދޭން މި ނިންމަނީ. ނިންމާއިރު އަޅުގަނޑުމެން ކުރި ފަހުން ވެސް ސަބްސިޑީއަކަށް ދޫކޮށް ބައެއް މީހުންގެ މައްސަލަތައް އުޅޭނެކަން އަޅުގަނޑުމެން އެކި ގޮތްގޮތުން އަނގައިލާދޭ. އެހެންވީމާ، އެ ބަޖެޓުން ވާހަކަދައްކާފައިވާ، އެ ނުލިބޭގެން މައްސަލަ ޖެހިފައި ކޮންބައެއްކަމާއި ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީ އިން މަސްވެރިންނަށް ކޮބައިތޯ ކަން ބަލާނީ ހިނގާފައިކަން. މިގައި މިއީ ސަބްސިޑީ ދޭން، ތެލުގެ ސަބްސިޑީ ދޭން އެ ބަޖެޓުން ނިންމާފައި. އެކަމަކު، މިސާލަކަށް އަޅުގަނޑުމެން މި މަސްވެރިންނާއި މަސްދޯނިފަހަރުގެ އޯގާވެރިންނަށް 50 މިލިޔަން ދޭއިރު އެ ދޯނިގައި ތިބޭ މަސްވެރިންނަށް ކޮއްމެއްޓެއް ލިބޭނީ. މަސްވެރިންނަށް މިސާލަކަށް ދޯނިގައި ކަނޑު މީހާ އެކަށޭގޮތް ނޫން ދޯނީގެ އޯގާވެރި މީހާ އެކަށޭގޮތް ނޫން ވަކި ތިރީސް މީހުން އެބަ ތިބޭ ބޮޑު މަސް ދޯންޏެއްގައި. އެހެންވީމާ، އެ މީހުންނަށް ލިބޭނީ ކިހާވަރެއް. ދެން އަދި މިސާލަކަށް، އެ ވިއްކާލާ ފަރާތުން ގޮސްއެގެ މަސްވެރިކަމުގެ ކޮޅު މީހުން ނޫނީ ހުރިހާ ކަމެއް ނަގާ މީހުން. ހަމަ އާދައިގެ ދޯނީގައި އެބަ މަސްވެރިކަމުގެ. އެހެންވީމާ، އެ ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީ އިން ބަލައިގަންނަނީ ކިހިނެއްތޯ. ނޫނީ ސަރުކާރުން ނޫނީ ޤާނޫނީ ގޮތުން މަސްވެރިންނަށް ކޮބައިތޯ ވެސް

އަޑުގަނޑުމެން ބަލައިލުން މުޅިއުމުރުން އަޑުގަނޑަށް ހިފަނީ. އާދަމް އަޑުގަނޑުމެންނަށް އެ ތަސްވީރުއެންބެސް ފައިނަލްކުރުވިދާނެހެން އަޑުގަނޑަށް ހިފަނީ. ޝުކުރިއްޔާ.

ބިލެތްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޙަމްޒާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޑުގަނޑަށް ހާމިން އެ ވިދާޅުވި ނުކުތާއަށް ތާއީދުކުރަން. މި ބަޔާންކުރި އެ ދިމާވާ ދަތިތަކާ އެކަށަކަން އެއީ ސަރުކާރުގެ ކަމެއް. އަޑުގަނޑު ދަންނަވާނީ ހުރިހާ ބަޖެޓު ސިޔާސީ ފުރުޞަތުއްގައި މި މަސައްކަތް މި ކުރަނީ ކުޑަކުދިންނަށް، ބޭނުން ކަންނޑި. ދެން ފަހަރެއްގެ މަސްވެރިކަމާއި، ފަތުރުވެރިކަމުގެ މަސްވެރިކަން. ރިސޯޓުތަކަށް މަސް ވިއްކާ ބޭނުންނެއް. ޓޫރިޒަމް މި ސަރަހައްދު އިން އެކުލެވިގެންދާތީ އެއް އަތްބަޔަކުގެ ކަމަށް ހަވާލުކުރުވޭ. މި ފަރުވާތެރި ފައިސާ ކުޑަކަން މަޑުމަޑުގައި ރިޒޯޓު މީހުންނަށް ފަރުވާކޮށްދިނުން. ހަމައެކަނި ގެއްލި ބޮޑުވާ ގޮތަށް، މިހާރު ބޮޑުތަން އިންޑަސްޓްރީއަކަށް މި ކަރުދާހުގައި އެކީ ބޮޑު ދަރަނިތައް ކުރެއްވި. ދަރުމަވަންތަ ވީހާ ސަރަހައްދު އެ މީހުންގެ މަސްވެރިކަމުގެ ފަރާތުން. މިހާރު ފަތުރުވެރިކަމާއި މަސްވެރިކަންކުރުމާއި އެ މީހުންގެ ކުޑަކުޑަ ކަނޑުފަރުގެ އެ މީހުން. އެހެންވީމާ، ސަރަހައްދު ރާއްޖެއަށް ބަލައިލާ އެއްބައިވަންތަ. މިހާރު ތިމާ ފަރާތަކަށް އައި ހުރި ކަމެއް. ރާއްޖޭގެ ފަށް ފަރުމާ ބޮޑު ބޭނުން. ކުރިއަށް ވަރަށް ގިނަ ދުވަސް ކުރެވޭ ފަރާތް. ކުރިއަށް އެހެންވީމާ، ސަރަހައްދު ރާއްޖޭގެ އެއްކަލަ ދާއިރާ ނުވަތަ އެ މީހުންނާ އެ މީހުންގެ މަސްވެރިކަމުގެ ބޭނުމަކީ ކުޑަކުޑަ ކަރުދާސްތަކާ އެ މީހުން.

އެހެންވީމާ، އަޑުގަނޑު ދަންނަވާނީ އަޑުގަނޑަށް އެއްބަޔަކު ވަރަށް ރާއްޖޭގެ ދަނޑުވެރިކަމާއި ފަތުރުވެރިކަމާއި މަސްވެރިކަމާއި ކުރު މީހުންނަށް ނުރައްކާތެރި ކަމެއް މި ރާއްޖެ ދަރަނި. އަޑުގަނޑު ކަނޑައަޅާ ދަރުމަވަންތަ ކަމަށް. އެހެން ނުލިބޭ ބޭނުން ކަންނޑި، ކުރިއަށްދާނެ އަޑުގަނޑު މަސްވެރިކަން އެއް ނުވޭ. އެއީ ކުރިއަށް ވަރަށް ކުރިއަށްދާނަމަ ރާއްޖެއިން ހިނގި. ދަރަނި ހުރި ބަޔާން އަޑުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ ގިނަ މަސްވެރިންނަށް ފަތުރުވެރިކަމާއި މަސްވެރިކަމުގެ މީހުން. އެހެންވީމާ އަޑުގަނޑަށް އެއްބައިވަންތަ ވަރަށް ނުނުނު ބަރުދަނުކުރާ އެ ދަރަނި ބޮޑު މި ސަރަހައްދު ދާނަ ކުރީގެ އިން ނިންމާ. އަޑުގަނޑު އެކަމަށް ދަރަނިކަން.

ދަރަ ފަތުރުވެރިކަމުގެ ކުރިއަށް މީހުންނަށް ރިޕޯޓުކަމަށް މަސް ވިއްކާ މީހުންނަށް ވިޔަފާރިކުރާ މި ސަރަހައްދު. އެހެންވީމާ، އަޑުގަނޑު ދަރުމަވަންތަ އެ ކުޑަވީ ހަރުދަނާކޮށް، ކަން ބަރުމައްޗަށް ކުރިން އެބަހުށި ދަނޑުބޭނުން ދަރަކާތެރިވެއް. ދަރަ އަޑުގަނޑު މަސައްކަތް އެއް ނަމަ ހާދިން އެ ވިދާޅުވި ބޮޑު މިސާލަކަށް ފަތުރުވެރިކަމުގެ މަސްވެރިކަން. މި ދަރަނިތަ ހުޅުމާލެގެ މަސްވެރިކަން ނުވަތަ ހުރި ނަގާ ކުރީން. ހުރި ނަގައިގެން ހުރި ވަރަށް އެބަ ވަރުގަދަ ރިޕޯޓުތަކަށް. އަޑުގަނޑަށް މަސައްކަތް އެއް ނަމަ. އަޑުގަނޑު ދަންނަވާފަން ބޭނުން 50 މިލިއަނަށް މިއީ އަޑުގަނޑުމެން އެންމެންގެ އެއްބާރު. މި ދާއިރާގައި ވީހާ ވަރަށް މި ފުރުޞަތުދޭނެ ބޮޑުކަން. ދަރުމަ މަސްހުރި އެ ވިދާޅުވެގެން އަޑުގަނޑުމެންގެ އާ ޖަގަހަމަ އިންޖީނުބޭރު އެއް ނުން މިއީ. އެހެންވީމާ އަޑުގަނޑުމެންނަށް ނުނިމޭ ސަރުކާރު ހިންގުމުގެ އިންވެސްޓްމަންޓަށް

މިވެނި މީހަކަށް މިވެނިވަރެއް ނުކުރަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ ހަމަ އެއް ކުރިއާ ތިމާއާ ވާހަކަ ހުރި އެއް ހުރި އެއް ނަހަމަވެސް ބަހާލުން ގެނެސް އެ ގެނެސް ދިނުން. އާދެން މި ޝަރުކާ ކުރެވުނީ އަޅުގަނޑުގެ އެދޭ ކަންތައްތަކުން ފެށިގެން ކުރަން އަޅުގަނޑު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހުރަހަކަށް މި ދެންނެވިގޮތަށް ވިސްނާލުން އިންސާފުވެރިކަން ގޮތަކަށް މީގައި ހިފުން. އާދެ ބާރުކޮށް މި ދެންނެވި މަސައްކަތް ހިމެނޭ އެކަން އިތުރު މަސައްކަތް ވަރަށް ހިތްވަރާއެކު ކުރަމުން. ދެން ބޭނުން އިނގޭ ކުރީގައި އިޖުތިމާއީ ބަރާބަރު އެދިގެންވާ ނުރައްކާ ބޭނުން އިން ހަރަކާތްތެރި ދައްކަމުން. އާދޭ ހ. ޝުކުރިއްޔާ.

<u>ފުވައްމުލަކު ދެކުނު ދާއިރާގެ އަބްދުﷲ މަސީހު މުޙައްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ، ރައީސް އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ހުށަހެޅިފައި މި ބިލު ކަމުގައިވާ ދެން މިއަދު އަޅުގަނޑު ހަމަ މުޤައްރިރު ދައުލަތާ ވާހަކަދައްކައި، ރިޔާސީ ނިޒާމު ދައުލަތާ ވާހަކަދައްކައި، ރައީސް ރައްޔިތުން ދައުލަތާ ވާހަކަދައްކައި، ބަޖެޓް ދައުލަތާ ވާހަކަދައްކައި، ސާފު ދައުލަތާ ވާހަކަދެއްކުމާއި އިސްލާހުގެ ގޮތުން ބާރުތަކެއް ދިނުން. އަޅުގަނޑުމެން މަސައްކަތްކުރަމުން މިގައި ދެ ނިޒާމު އެއް އަޅުގަނޑު ތަނުގައިވާ ބާރުތަކެވެ. އެއް ނިޒާމުގައި އަމަލުކޮށް ޤާނޫނު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކޮށްގެން ސަރުކާރު އެއް މި ދިން. 2008 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓު ފާސްކުރިއިރު އަޅުގަނޑު ހަނދާންވާގޮތުގައި ހަމަ 100 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ސަރުކާރު އެއް ދޫކޮށް ނިންމާފައި އޮތީ. ކަޑަސްއެޅުމުގެ އެ ދިނީ. އާދެ ރަށުތަކުގެ ކައުންސިލް ބާރުތަކެއް. އެ އޮތީ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދީފައިވާ ބާރުތަކުގެ ހިސާބުކުރެވިފައި. އެހެން ހަމަ އިދާރީ ދާއިރާތަކުގެ ހުރިހާ ކަމެއް. އެއީ އަހަރު 150 މިލިއަނަށް ވުރެބޮޑު ފައިސާގައި ވީނަމަވެސް ވާނެ. އެހެންވީމާ، އެއާ ގުޅޭ އެއް ދިނުމަށް އެއް ބާރު ބަލަހައްޓާ ދިނީ. އެއީ ބާރުބަޔަކާ އަށް ރަށުތަކުގެ ކައުންސިލްތަކާ ބާރުތައް ދީފައި އޮތީ. އަޅުގަނޑު ހިތަށް އެ ބަލައިލުން ރަނގަޅު ނިޒާމެއް ކަން. އެއީ ފުރިހަމަ ނިޒާމް. ދެވަނަ ނިޒާމަކީ އަޅުގަނޑު ދެންނެވި މިނިސްޓަރު އޮފް ފިނޭންސް އިން އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަހުރޭ މަޢުލޫމާތުތަކެއް ފޯރުކޮށްދީފައި. އެ މަޖިލިސްތަކުގައި މިނިސްޓަރު އޮފް ފިނޭންސް އަށް ބަލަހައްޓާ ކަމަށް ސިޔާސަތުތަކެއް ދަށުގައި ނުހިމެނޭ އެއްޗެހިތަކުގެ ދެވަނަ ސަރުކާރުގައި އެއްކޮށް ވިދާޅުވެފައި އެބައޮތް. ދެވަނަ ސަރުކާރު 2، މަސްވެރިކަންކުރާ ފަރާތްތަކަށް ދޭ ލޯނުގެ ސަބްސިޑީ. އެ ސަބްސިޑީ ފުރުޞަތުގެ ސަބް ހެޔޮނުގެ ދެވަނަ ފުރުޞަތު ފަހަރުން މި އެންމެ މަސްވެރިކަމުގެ ފަރާތްތަކަށް ލޯން ދޭ 100 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ސަބްސިޑީ ދިނުމަށް މި މިނިސްޓްރީ އިން ކައުންސިލްތަކައި ވެސް މަސްވެރިކަމުގެ މިނިސްޓްރީ އޮފް ފިޝަރީޒް އެންޑް އެގްރިކަލްޗަރގައި ރަށްސަރަހައްދީ ޓްރާންސްޕޯޓް ސިސްޓަމް އެކުލަވާލައިދިނުން. މިއީ އެ ބޭނުން ވިދާޅުވެފައި އޮތް އެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ކުރިން ދެންނެވި އަޅުގަނޑުމެން މި ގޮތް ވެސް އެންމެ ރަނގަޅު ތަރުތީބުކޮށް ހ. އެހެންވީމާ، މިގައި ކަށަވަރު އެންމެ މުހިންމު، އެއްގޮތަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ނަގާ ކަށަވަރު އެންމެ މުހިންމު. ހަމަ އެއްގޮތަކަށް

ވެސް އަޅުގަނޑަކަށް ނޭނގެ. ދީން މިއީ ޒުވާބުކުރާ ކަމަށް ވަންޏާ ޒާތަ މަސްއޫލިއްޔަތާއި، ކައުންސިލު މަސްއޫލިއްޔަތާއި ދީން އައިސްފައި ހަމަ އެ ނޫން ގޮތްގޮތަށް ޕީނައިލެން މި ދެންނެވި މަސް ހިފާ މީހުންނާއި ހަމަ މިހިރީ އެ މީހުން އެ ހިފާނެ ޢާލިމުންގެ ދީން އަޅުގަނޑުމެން ދުނިޔަވީފުރުވާލަން ކުރާ ކަމަކާއި އަދި ޢާއިލީ ބަރަކަތް އެ މަސް ވެއްޓައިލެން ހަމަ އާދޭހަކީ ހާދުމަށް ކުރާ މި އެއްޗެހިތައް ބަލައިލެން މި ދުނިޔޭ އޭގެ އެންމެ ބޮޑު ދެ ޖެހިނިސަތަން ތާ ކަމަށް ވެސް ގޮތަށް ބަޔަކު ހިފެހެއްޓުނީމާ އ. ދީން ހަމަ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތާ ވަދި ގާނޫނުއެއް ކުރީން. ކައުންސިލު މަސްއޫލިއްޔަތުކުރާ މީހުންނަކީ ފުރަބަޔަކުގެ ވަރަށް ގިނައިން ކައުންސިލު ބާރު މަގުނެ އެއީ. ވަރަށް މީލު މަގު. ކޮންމެ ދުވަހަކު ހަމަ ދާން އެ މީހުން، ވަރަށް ގިނަ މީހުން އުޅޭ. ބޮޑުކުރާގައި ދާން. ހަމަ އެ މީހުން އެ ދަނީ ހަމަ އެ ބާނައިގެން ހަމަ އެމީހުން އެ ވިއްކަން. އާދަކީ ފުސް ހުރިން. އެހެންވީމާ، ފަހަ މަސްއޫލިއްޔަތު ގެނާ ކަމަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވަން ހަމަ ކައުންސިލު މަސްއޫލިއްޔަތުން ފުސް މިގޮތުގައި ހިފެހެއްޓުމަކީ އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާ ފާހަގައަށް ނިސްބަތްވާމުން ދަންނަވާން މި އުޅެނީ އަމަލަށް ނޫނޭ ކަނޑައިލުން ފާސްކޮށްދޭނެ ސަޕޯޓެއް މި ދިނީ. ހަމަ ކުރިން ފުސް އޮތީ 100 މިލިއަން ރުފިޔާގެ ސަޕޯޓެއް އެއް ދިޔައީ. ކަރަންއޮފޯސް ދިނީ. ކޮން ބަޔަކަށްތޯއޭ ދިނީ. އަޅުގަނޑުމެން މި ބަނދަރު މިނިސްޓަރ އޮފް ފިޝަރީޒްގައި ދަންނަވަމުން ނޫންތޯއޭ އެއީ ދިނީ ކޮންކޮން ބަޔަކަށްތޯ. އެއީ ދިނީ ކޮން ބަޔަކަށްތޯ. އެ މައްޗަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެއްވާދޭންތޯ. އެހެން އަޅުގަނޑަކު ހިތާ ވަރަށް ފަސޭހަވާނެހެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް.

<u>ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުން:</u>

މަސްލާ މި ފާހަގަކުރެއްވި ކަންތައް މިހާރު އަޅުގަނޑު ވާނީ ފިޝަރީޒް ސްޓޭޓް މިނިސްޓަރުން ދަންނަވާފައި އެ މަޢުލޫމާތު ދޭން ކަރިގައި އެ ކަނޑައެޅުމަކީ އިސްލާމީ އެހެން ކަރުދާހެއް ގޮތުގެ މަޢުލޫމާތު މި ކޮމިޓީ އަށް ހުށަހަޅާނަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑަށް ޒަކާތުގެ ދެންދިޔަ ސިޔާސަތު ގޮތެއް މި މަޢުލޫމާތު ފޮނުވާ ކަމަށް.

<u>ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާސް ރަޝީދު ފާހަގަކޮށްލެވުން:</u>

އަޅުގަނޑު ޝުކުރު އަދާކުރަން އެ ދެއްކި ފާހަގަކޮށްލެއްވި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ. ދީން އާދަމްގެއިތުރަށް އަޅުގަނޑު މި ރަށުގައި މި ފާހަގަކޮށްލެއްވި ހަމަ ދަނޑުވެރިކަމާ ފާހަގަ ވެއްޖެކަމަށް. އަޅުގަނޑު އެންމެ މިހާރު ވީމާ، އަޅުގަނޑު ބާރުލާނާ ގޮތުގައި ކޮންމެ ބަޔަކަށް ނޫނިއްޔާ އެހެންނަމަވެސް ހާމިލާ. ދީން އަޅުގަނޑުމެން ޝުކުރު ފާހަގަކޮށްލެއްވި ފިޝަރީޒް މިނިސްޓަރުން ވ.އެތްދުގައި ވަރަށް ގިނަ ބަދަލު ކުރާ ކަމެއް. ވަރު އުޅުމަކީ އަޅުގަނޑު އެޅޭ ސަރުކާރުގައި ވަރަށް ގިނައިން ކުރާ ކަމެއް. އާދެ ކަނބަލުން ހަމަނެތް. ވަޒީފާ ދިނުމަށް ދުވަސް. އާދެ ހަބަރު، މިކަމާ، ކުރިމަތި މީހަކާ އެއްޗެހި މަސްއޫލިއްޔަތު އެއީ. ހަމަ އެއަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޖެހޭނެ ޚިދުމަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން ސަރުކާރުގެ މީހުން ޝުކުރިއްޔާ. އެ

މިހުން މަހަށް ނުފެނިގެއިއްޖާ ނުލިބޭނެ. ދެން މިހާރު ދެރިގެ މަސްވެރިކަމަކީ ވަރަށް ދުރު ހިސާބަށް ދަތުރުކުރާކަށްގެން
މަސް ބާނައިގެން އައިސް ބަޔަކަށް ހަރަށް. ގިނަފަހަރަށް ރަށްގައި ތިބޭ މިހުންނަށް މަސްކަނޑު ވެސް ނުލިބޭ.
ރަށްގައި ތިބޭ މިހުންނަށް މަސްކޮށްގެން މި ލިބެނީ މި ވަގު ދޯނިފަހަރުން ބާނައިގެން. އެހެންނަމަވެސް، ހަމަގޭގެ ހުރަހެއްމަތި
އަތޮޅުތެރެއަށް ބާއްދުވާތަކު ހުރަހެއްމަތީކަމާއި ބޮޑުތަކަށް ގުސްތުވެއްސަ ވެސް އަތޮޅުތެރޭ އެއަށް ބާއްދުވާފަވާން. ދެން
16 ވަނަ ގަރުނުގެ މަޖިލިހަށް އަތޮޅުތެރެއިން ފަތުރުވާ މަޖިލީހުގެ ނޫން. އެއީ ޕޯޗުގީސް އާއި ދުވަހުން
ބޮޑުދުވަހަކަށް ހިނގި މަޖިލިހެއް. އެއީ ޕޯޗުގީސްގައި މި އިންނަނީ ގަދަފުޅުން އިސްލާމްދީނާ މިހުން ބިބޭގެން
އިންނަ މަޖިލިސް. ކުރީގެ 16 ވަނަ ގަދަފުޅުގެ މަޖިލިހާ އެއީ އެކަހަލަ މަޖިލިހެއް ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، އެ
މަޖިލިހުން ކޮށްފައި ހުރި ކަންތައްތަކަށް އަތޮޅުތެރެއިން ރިޔާސަތުގެ ނުވެހޭނެ. އަދި އެ ނިންމާފައި އޮތް
ނިންމުމަށް މާ ބޮޑު ނިންމުމަކަށް ބައިވެރިވި ކޮންފަރެންސްގައި ބާސްޕޯޓުވެރިކަމުގެ އާއި އަދި ނިންމާފައި ހުންނަ
އުސޫލާ އެއްގަބަލު ދިން ކަންތައް ކުރަނީ. އެ ގޮތުން އަތޮޅުތެރޭ ބައި، މިސާލަ ނަގާކަން ނުވޭ. އެހެންނަމަވެސް،
އަތޮޅުތެރޭ މަސައްކަތް އެ ދުއްކި ފަހަކަށް ވަރަށް ބޮޑުން ދުކޮށްފަހަ އިސްކާރުކުރަން އެ ކަމަށް. 16 ވަނަ ގަދަފުޅުގެ
މަޖިލިހުން ކޮށްފައި ހުރި ކަންތައްތަކުގެ ފަހަކާ މި މަޖިލިހުގައި ދައްކާން ކަމެއް ނެތް. މިހާރު މިއީ ގަދަފުޅުގެ
މަޖިލިސް. ކުރިން އޮތް ގަދަފުޅުގެ މަޖިލިހުގެ ނޫން. އެހެންނަމަވެސް، ދެން އަތޮޅުތެރެއަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ފުރަގަހުކުރާ
ދުވުއްރިޔާ ވެސް ވަރަށް ބޮޑަށް މިގޮތަށް ބޮޑުކޮށް ބައިވެރިވެގެން ދިމަނނަމަނަށް ކުރިފާއްދާ ކަމެއް.
ނޫނީ އެހެން ވިޔަފާރި. އަތޮޅުތެރެއިން ކުރުވާ ނިޔަމިދޭން ހަމަ މަސްވެރިކަން ކޮށްދެ
ގަވަނަރަ ކުރިއަށް އެ މިހުންނަން ސަޕްސިޑީ ދޭ ގަވަރު. މިއީ ގަދަފުޅުގެ ފައިދާ. މިއީ އެއްވެސް މިހެއްގެ އަމިއްލަ
ފައިދާ އެއް ނޫން. މިއީ ގަދަފުޅުގެ ފައިދާ. އެހެންނަމަވެސް، ކިއްވެގެންތޯ މަޖުބޫރުވީ މިހުންނަށް ވިޔުޅި މިހުންނަށް
ބޮޑުނި މިހުންނަށް ދިރިމިނަގިޑި މިހުންނަށް މި ފައިދާ ނުލިބޭ ގަވަރު މާލޭގައި އުޅޭ ވަކި ބަރަކަތް ނޫނީ
މަސްވެރިންގެ ބޮޑުއިން މަސްވެރިކަންކުރާ. ބޮޑުނިގައި ނަންނާނެ އެއްޗެ ދޮންޖެހުން ވެސް އަތޮޅުތެރޭ ބަރުސީލަ ކަރު.
ބޮޑުނިގައި ނަންނާނެ ދޮރުގެ މަސްވެރިކަންކުރާ އެއްޗެ ދޮންޖެހުން ވެސް. އެ ބާނގައި އިންނަނީ ވަރު އަޔާ ދޮރުފަހަރު.
އެހެންނަމަވެސް، އެ މިހުންގެ ވެސް ހައްދަވާއި ބަހަން މި އުޅެނީ. އެހެންނަމަވެސް، އަތޮޅުތެރޭ ވަރަށް ބޮޑަށް ބާއްދުވާކަން
ހަމަޖެހޭގެ ހުރަހެއްމަތިން. ދެން ފާރަތްތެރި މިނިސްޓަރު ކޮންމެހެން ވިޔުޅުވާ ގަވަރު އަތޮޅުތެރެއިން މި ބާރު ބަރާކަތް
ނަގާނާ. އަތޮޅުތެރެއިން އަދާވާ ގަވަރު ނޫން ފާރަތްތެރިން މިހާރަކަށް ކޮންމެއްޔާކަމަށް ހުރިމި ވެސް.
ކާބަފާ ބަޖެޓުގައި އަތޮޅުތެރެއިން ހުރަހެއްމަތި އާމް 618 މިލިއަން ރުފިޔާ ސަބްސިޑީ ދޫކޮށްލާނެވެނަ.
އެހެންނަމަވެސް، އަތޮޅުތެރެއިން އަދި ބަޖެޓުގައި ކަށަވަރު ވަކި ގަވަރު ކުރިއަށް ވެސް އެ ގަވަރު އަތޮޅުތެރެއިންގެ
މަސްވެރިން ކަށަވަރު ސަރުކާރުގައި އަތޮޅުތެރެއިންނަށް ހަމަޖެހުނު ކަށަވަރު އަތޮޅުތެރެއިން ވިހާވެސް ދަނީގަދަ ގަދަފުޅުގެ
މަސްވެރިން ހަމަހަމަކަށަވަރު އެ ބޮޑުން ގަވަރު އަތޮޅުތެރެއިން ޖެހޭން ހާދަން. އެ ނޫން ގަވަރު ހިކަންކުރުއްވާ ވަކި

ފަރާތަކަށް ޖެހިގެން މިކަން ކުރި ކަމަށް އޮންނާނީ. މިހާރު ކޮންމެއަކަސް ކޮންމެ ގޮތަކަށް މިކަން ދިޔައަސް މި ރަކާތު ވަރަށް ސާފުވާނެ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކުން:

އާދެ، އަޅުގަނޑު ފެށޭ ހަމަ ރެކޯޑިންބަކައި ކަމަށް ވާހަކަ ރިޔާސަތު ވިދާޅުވާއިރު އަޅުގަނޑު ހަމަ ހަދަމުދުވެއްކަން އަޅުވަން ބޭނުންވަނީ މި ވިދާޅުވާ ނޫނީ މި ބައްސާ އެ ހުރަހެއްވެއްޓިމު ހުރަހެއްވަން އަޅުގަނޑު ފެށޭ އެ ކަމަކާ އިންސާފެއް ނުކުރަމާ، އަޅުގަނޑު އަދި އެކަން ނުކުރުވާނެއްކާ ފެށޭ ނުދަންނަވަމާ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ބޭނުންވަނީ ހަމައެކަނި އެހެން ވިދާޅުވުމުގެ ބަދަލުގައި އެކަން ކުރާނެ އުސޫލެއް ފެށޭ ވިދާޅުވާނެ. މިހާރު ޖެހިއްޖެކަމެއްވާއިރު ކަބައިލާއި މި ބާރުގެ މިލި ހިމެނުއްވަނ ގެނގުޅުއްވާނެ މިންގަނޑުވަކާ. އެކަން ފުރުޅަޑިކަލީ ކުރުވާނެ ގޮތަކާ އެޅިގައި ހުރަހުޅުއްވާނެ. ހަމަ އެ ގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދަވާނެ.

މިޓިންގ ދާއިރާގެ މެންބަރު ރިޔާސަތު ރަށްވެހި ވާހަކަދެއްކުން:

އަޅުގަނޑަށް ހިފެނި އަޅުގަނޑު ކުރިން މި ދުސްތޫރު ކަނޑައެޅިގެ އެ ތަފްސީލު ބަޔާން ދުއްވި. އެއީ ފިޔަވަސް މިނިސްޓަރުން އެކަން ހުށަހެޅީ. އަދި އެ މަޖްލީހުގެ ފިޝަރީޖަން ފެށޭ ހުށަހެޅީ. ރައްޔިތުންގެ ރަށް އޯޕަރޭޓިންގ ފިނޭންސް، އެ ރަށްގައި މަސްވެރިކަމުގާ މީހުންނަށް ކޮބައިކަން. އެރުން އެ ދުވަސް ހުރިއްޔާ ހަދާފައި އޮންނަނީ އެ މީހުންގެ. އެހެންމިހެން އެއީ މަސްވެރިން ކަންކަމަށްޖެހޭން ގޮތަކީ. ފިޝަރީސް މިނިސްޓަރީ ފިޝަރީޖް މިނިސްޓަރީގައި ރަޖިސްޓަރީކުރީ އޮތް މީހުންނަށް ނޫނީ ހަމައެކަނި ރައްޔިތުންގެ މަސްވެރިންނަށް. އެއީ އަޅުގަނޑުގެ. ހުރިހާ މީހުންނަށް ތިބެންޖެހޭނެ. ރަށް އޮފީހުން ދުވަސް ނުހަދާފައި ކަމަށް އަޅުގަނޑު ބަލަނީ. އެ ރަށުގައި މަސްވެރިކަމުގާ މީހުންގެ ތަފްސީލު އެ މީހުން ދެން. އެ ދޮށީގެ ބޭނުން ބޭނުމެއްގާ ބޭބޭމީހާއި އޭގެން ދެފުށުގާ މީހުންގެ އަދަދާއި އެ ހުރިހާ ސާފުކަމަށް ޖަވާބުދޭން އެ ސާފުކުރަމުން ކަމަށް ވަންޏާ. ހަމަ ތަފުސީލުން ފެށޭ އެކަން އެ ގޮތުން ކޮންފަރ ކަމަށް ވަންޏާ އަޅުގަނޑުގެ ދާއިރާގެ ހުރިހާ ރަށަކަށް އަޅުގަނޑު އެންގާނަން މިފަދަ ތަޢާރަފުން ފޮނުވާ. އެ މައްސަލައިގައި ކުރަން ކުރާނެ އެހެންނަމަވެސް، އެ މައްސަލައިގައި ރައްޔިތުންނާ މަޝްވަރާކޮށްފައި އެ ދިރިއުޅުމަށް ހަމަޖެއްސެވުމަށް.

ބިލެތްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަހްމަދު ޝަރީފް ވާހަކަދެއްކުން:

އާދެ، މިހާރު ވަރަށް ބޮޑަށް ކުރިޔާ ސާފުކުރެއް ކުރިމަތި ފެށޭ ސަބަބުން ބަހައިލީ. އެ ވަރަށް ރަނގަޅު ގޮތެއް. އަޅުގަނޑު ދެކޭ ވާހަކަ އެއް. އަޅުގަނޑުމެން އެ ކަމާ އެއްގޮތަކަށް ފެށޭ ތާއީދެއް ނޫން. އެއްގޮތަކަށް ފެށޭ ހުރަ މަސްވެރިކަން މިކަންކަން ކުރާ މީހުންނަކަށް ނުވާނެ. އެހެންނަމަވެސް، އެ ބާބެއް އަށް ބަލައިގެން އެއަށް ބަލައިގެން

ކޮންމެހެން މިކަންކުރުން އަޅުގަނޑު ތާއީދެއް ނުކުރަން. ދީން ރިޔާސް އެ ވިދާޅުވި ބައެއް ވާހަކައަށް ތާއީދެއް ނުކުރަން. ކުރީގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ޒިންމާދާރުކުރަންޖެހޭ. ކުރީގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ހަމަޖެހި އޮތް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީސް އެއް. އެހެންވީމާ، އެ މަޖިލީހައިން ކޮށްފައިވާ ކަންތައްތަކަށް ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އިޙްތިރާމްކުރަންޖެހޭނެ. އެހެންނަމަވެސް އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވަނީ ބައިވެރިން އަޅުގަނޑު އެ ކަރަޕްޝަނާ ޒިއްމާ ނުކުރެވޭ. ދީން ރިޔާސް އެ ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް ތަޢުލީމުދެއްވުން ވެސް މަސް ހިފާ. އެހެންވީމާ، ރިޔާސް އެ ހުށަހެޅުއްވި ގޮތަށް އަދި ރާއްޖޭން އެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް މިނިސްޓަރު އޮތް ފިޔަވަޅު މިއާ އަޅުގަނޑުމެން ޕްރޮޕޯސް ކުރާ ކުރަގެ ކަމެއް ދެކޭ... ހަމަ ޤަވާއިދުން އެ މައުޟޫއާ ގުޅޭ ޤަވާއިދުތަކުގެ ޤަވާއިދުވަގެން ހަމަ ޤަވާއިދުތަކަށް އެބަދޭ، والله اعلم.

މުލަކު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޝާހިދު ޢަބްދުލްޤަހާރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން ބޭނުންވީ ދީން މިހާރު މައުޟޫޢާ ދިމާވެއްޖެއިރު، މައުޟޫޢާގެ އަސާސަށް އަޅުގަނޑުމެން ގެންނަވާލީމާ. ދީން އަނެއްކާ ފިލާވަޅު މިނިސްޓަރު އާއި ފިނޭންސް މިނިސްޓަރު އާ އެކަކަށް ވެސް ދީން މިހާރު މިވާގޮތުން ކޮންސޮލިޑޭޓެޑް ފަންޑު އެބައޮތް އިންތިޒާމް. ދީން އެއީ ކުރީގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ މަޖިލީހުން ވެސް ނިންމާފައި އޮތް އެއްޗެއް ވެސް ބައިގެން އެ ދިހައެއް އެއް ޚަރަދެއްގެ ދަށުން. މި ބައިގެން ދިހަވަރަކީ އެ ޕްރިސިޑެންޓަކަށް ވެސް ވޭ. އަޅުގަނޑު މަސްލަ އެ ދައުލަތް ވާހަކަ އެއް ތާއީދުކުރަން. އެހެންނަމަވެސް އެ ޚަރަދު މިހާރު އެއަށްވުރެ ފުލުންކުރަނީ ސަރަޙައްދު ވެސް ނެތް. އެކަމަކު ފުލުކުރަނީ އެނިގެން ފުދޭ ކުރަންވީނު. އެހެންވީމަ އެހެން ކުރާ ކަމަކަށް ވަކިބަ ވާނެ. އަޅުގަނޑު ބޮޑު ކަންބޮޑުވުމަކީ ކޮމިޓީގައި ހުށަހެޅުން ކޮމިޓީން އެ ބަޖެޓް ޕާސްކޮށްފައި ފޮނުވާ ބަޖެޓަކީ މަޖިލީހުގެ ދަށުން ފާސްކުރާ ބަޖެޓެއް. އަދި ޓެކްސް ކޮމިޓީއަކާ ގުޅޭ ވަރަށް ބޮޑު ކަމެއް ގެނެސްފައި ވާ ކަމެއްގެ ބަޖެޓު ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު ސާފުކުރަން ކުރާ ކަމެއް ކަމަށް ޤަވާއިދުތަކުގައި ބުނާ ޙަވާލާ ވަނީ ވަރަށް ސާފު ބަހުން. ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތަކަށް ބަދަލު ގެނެސްފައި ސިޔާސަތު ހަމަޖެހުމަށް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެނެގަތުމަށް ހުށަހަޅާފައި ވާ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެދޭ ޖަލްސާގައި ކޮންމެހެން ވަރަށްބޮޑަށް ގަސްތުކުރާ ގޮތުގެ މުސްކުރަކީ އެއްޗެއް ނުވާނެ ބަޖެޓަކީ ކަނޑައެޅުމަށް ވެސް ނުވޭ. އެކަމަކު އެ ކަންތައްތަކަށް ބަދަލެއް ގެނައުމަށް ސަރުކާރު ސިޔާސަތު ހަމަ ޤަވާއިދުގެ ވަށަރަށް ވެސް ވާނެ. ބަޖެޓު ސަރުކާރަކުން އެކަށީގެން ހިމެނޭ ކަމެއް ވެސް ގޮތުގައި ދައުލަތުގެ ދަށުން ކުރެވޭ މިނިވަން ކުރުމުގެ ކަމަކަށް ވެސް ބަޖެޓު ސަރުކާރުން ފާސްކުރަނީ. އެއީ ބަޖެޓް އަދި ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު ހަމަ ބަދަލު ގެނައުމާ ގުޅޭ ގޮތުގެ އެއް ކަމެއް. އެހެންނަމަވެސް ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތު ސަރުކާރުން އެހެން ކަމެއް ކަމުގައި ވާނަމަ ޕާލިމެންޓަރީ ނިޒާމެއް ވާނެ. ދީން އެއަށް ބޭސްކޮށްގެން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީން އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީ އެއް ޤަވާއިދުއަށް ބަޖެޓް ކަމަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީ ރިފޯމް ދިރާސާ މަޖިލީހުގެ ގޮތް ހިނގާ ނިންމޭ

ނިންމާނީ. މި ޖުމްލަކުރާނީ ހަނދުކުރާނީތޯ. އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރަނީ އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރާ މަސައްކަތް ބިނާކުރަނިވި ގޮތަކަށް ދާނީ ދުޒައްރިޔު މިހާރު އިންސާނުއަށް ކުރައްވާފައި ހެދި މަޢުލޫމާތުތައް ލިބިގެން ދެން ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީ އާ ފެށޭ އެކިގައި އަޅުގަނޑުމެން އިރުދުވައި ވާހަކަދައްކަވާފައި، އޭގެ އަލިގައި އަޅުގަނޑުމެން އަރުވަން މިތި ޕެސްކަސްކޮންޓްރޯލް ކަރަންޓުތަކެއް. އެފަދަ މީގެ ނުކުތާ އަޅާ ކާބައިގެ. ނުވަތަ މީގެ ޚިޔާލުގެ ކާބައިގެ ބަރަން ފެށޭ އިސްކަމާ. އެއީ ޒާތީ ގިނަސާފުކޮށް ބަރައިލީ ކަމަށް ވަރުބާ ހަމަ މަސްވެރިކަމާ ވަރަށް ޖާގަ އިސްކަމާ. ހަމަ ރިޔާސީ ފެށޭ ބަސްގާ ފެށޭ އެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް ހަމަ ދައްކާފައިގެ ފާއިސާއާ އެހެން ގިނައީ ފާރުއަށް ވެރިޔާ ގިރަ ސޮފިތުއްޔާ ފާފަ ހަވަރުގެ ނުލިބޭ. އެއްކަމާ ކަމެއް ކޮންމެހެން ހަދައި އޮތުމަށް އެކަނިކަމެއް ހަވަރު އެނޫން ކަންތައް ޑިމްސްކުރަނިގެ އެއްވެސް ދިރާސާ ފާފަ. އެއްކަމާ، އެ ހިސާބު ކަމުގައި އެއްގަނޑު ގޮތަކަށް ހަމަ ހަރުފަތުގެ މަޖިލިހުގެ ނިންމާފައި އެއްވެސް ސަރުކާރުން މިހެން ވެގެން އެ ނިޔަމަށް މި ދިރާއި ޕްރޮޖެކްޓުގެ އެ ބާރުލުން އެކީގެ ފެސްޓިވަލުގެ ހުރިހާ، މީގެ ގޮތުން ގޮތަކަށް ސަޕްލައިގެ ވިޔަފާރިއާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އަމިއްލަ ބާރުތަކުގެ ފާގެ، އޭގެ އަލިގައި ކަންތައްތަކުގެ އަޅުގަނޑުމެން ދިނުމުން ގޮތަކަށް ނިންމަވައިފިން. އަޅުގަނޑު ހަމަ އެ ސަރުކާރުގެ ބަލާ ދިނުން ހީ މަޖިލީހާ އަރަހުން ގުރޫސުގުޅުން.

<u>ފުރަތަމަ ދުވަސް ގާއިމްވެގެން އަރައިގަތުމަށް ސިޓީ މުޅިއެކު ފުރަތަމައެކުވުން:</u>

އާދެ، އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބާރުއޮޅާތާ ކަމެއް އަޅުގަނޑުމެން ޚާއްޞަކޮށް ކަންކަމުގެ ފުރަތަ މިޒާ ދައުރުން ފެށޭ. ޚާއްޞަކޮށް ފުރަތަ ފެށޭ، އެއީ އާދޭސް އަޅުގަނޑުމެންނަށް ކަންތައްތައް އިނގޭނީ. ފުރަފަރަކަށް ބާރަށްބޮޑު ބަރޯސާވާ ކަންތައްތައް ގެންދެވޭނީ. ދެން މިގައި ތަރައްޤީއާ ބާރު ގޮތް ފުރަތަމައާއި އަޅުގަނޑުމެން ހާލަތު އިތުރުކުރެވޭ އެ ރަނގަޅުގޮތަށް ފަރަތް ތަނަވަސް ގޮނޑިއަށް ހެޔޮ. އަޅުގަނޑުމެން ފެނުނީ ހަމަ ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީގެ ކަމާ ބާރު ބާރުދޭނެ ކުރިއެރުން އަދި ދަތިނުވާނެ. އެއީ ސިޔާސީ މި ކަންކަމެއް ކުރިން ފެށޭ އެއީ ހަމަ އެކަމަކު. އާގެއިދާރާ ހަމަ ދަތިތަކެއްގެ މިގައި އަޅުގަނޑުމެން ފެށޭ އެބަޖެހޭ މިގައި ހަމަ ވަރަށް އިސްކަންދީ ޖެހިލުވެއް ނަގަން... އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން މި މުޅިނޫ އެއްފެށޭ ބަދަލު މި ނުޖެހޭ ދަރާމާތަކަށް ފެށޭ ނޫން. މިކަމާ ނުދެވޭ ދިޔުން މީގެ ތެރެއަށް ވަޑައިގަތަ ފެށޭ ނޫން. އެހެންވީމާ މާދަމާ ބާރާސްފަތި. މާދަމާ ފެށޭ އަޅުގަނޑު މަތިނގަ ހެއް ނޯޓް. ހަމަ މާދަމާ 11:15ގައި ބާއްވާލާށް ނޫނީ ދެން އާދިއްތަ ދުވަހު ހަމަ ދުވަހު ބާއްވާލާށް. ހަމަ ދުވަހަށް. ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީ ބާރުލުންތަކަށް ހަމަ ދަންނަވަން. އެއީ އެ ބާރުލުންތައް ބަޖެޓުކަން ބަލައިގެން މަސްވެރިކަމުގެ ކަންކަމެއްގައި ހަމަ މަސްވެރިންނަށް ރަނގަޅުގޮތް ހުއްދަވައިދެއްވަން ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތަކުގެ ދަށުން މަސައްކަތްކުރަމުންގައި ތިއްބަވާ ބާރުލުން. އަޅުގަނޑުމެން ދަތިކަން ކަމުގައި އެދޭފުރުޞަތު ފެށޭ ސާދާސަރުކާރުގައި ދެކެން ކަންތައްތަކަށް ބާނުމަށް ޖާފާތުކަމަށް ފެށޭ

ފާސްކޮށްދެނީން ތިބި މީހުން. އެހެންވީމާ، އެ ބޭފުޅުން ކޮބައިތީ ދުއްވައިގަންނަވާ ގޮތަކީ މި ހުރިހާ ވާހަކަ އެއް
ދައްކަވައި އާދޭހުގައި އަޅުގަނޑުމެން ނިންމާނީ. ރަސްމީ ވާހަކަ އެއް އަޅުގަނޑުމެން ނިންމާނީ. ސަލާމީ މިހާރު
ބައިވަރާ ސަލާމީގައި މިހާރު ދި ޒުވާނުންގެ ޖަމްޢިއްޔާތަކުން ނިންމާލާއިރު. އަޅުގަނޑުމެން ކުރަންޖެހޭ އެބައެއް ސޮފާރުއް
އެބަހުރި. ޕްރޮގްރާމް މިސާލަކަށް ކަމަށްވީ އަދި ދާ އުފެދިފައިވާ މިގޮތަށް ނިންމާލާނީ. އެހެންވީމާ، އެހެންވީމާ،
އެ ގޮތަށް ބަލާފައި އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް ބޭނުން އިލްތިމާސް ވަޑައިގެން ވާހަކަފުޅަށް ތާއީދުކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން
ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީގެ ބޭފުޅުންނަށް ދަންނަވަން ހުރި ދުވަހުގެ ކުރީ އަށް ސުވާލުކުރެއްވުމާ.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އިދާރާގެ ބޭފުޅުންގެ އަރިހުން އެދެން ފިޝަރީޒް މިނިސްޓްރީގެ ބޭފުޅުންނަށް ދަންނަވާލަން.

<u>މާފަންނު ހުޅަނގު ދާއިރާގެ މެންބަރު ޢަބްދުﷲ ޢަބްދުއްރަޙީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އާދެ، އަޅުގަނޑުމެން މިހާރު ދެން ރަސްމިއްޔާތުން ކުރިއަށްގެންދިއުމުގެ މި ބައްދަލުކުރުމާ ފަސް
އަޅުގަނޑު ޝުކުރުދަންނަވަން ހުރި ދުވަހުގެ ޖަލްސާ ބައްދަލުވުމަށް އެދެން.

<u>ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:</u>

އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މި ފިޝަރީޒަށް ކުރިން ފަސް އުފެއްދުމުގައި ހުރި މަޖިލީހުގެ އެ މަޖިލީހުގެ
އިދާރާއިން ބޭނުންވާ މަސައްކަތް ހުށަހަޅަން ގެނެސް ހަރަދުކުރުމަށް މަސައްކަތް ކުރަނީ. ހުރިހާ ބޭފުޅުން ޝުކުރިއްޔާ. ދެން
ހަމަ އެއްޗެއް އެ ބޭފުޅުންނަށް ފަސް ހަމަ ދުވަހުގެ 11:15އަށް ޖަލްސާ ފެށޭނެ އަޅުގަނޑުމެން ބަލާ އެ ގޮތަށް
އެކަން އެގޮތަށް ކުރަން ވަގުތު އެ ޖަލްސާ ބާއްވާނީ. 9:30 އަށް. ދެން އެ ހުރިހާ މަޖިލީހުގެ އަރިހުގައި
އަޅުގަނޑުމެން ދެކޮޅަށް ވާހަކަ. އެހެންވީމާ، މިއަދުގެ ޖަލްސާ ކުރިއަށް ނިމުނީ.